

UCHWAŁA NR 203/XXIX/2020
RADY GMINY PRZECHELEWO
z dnia 24 listopada 2020 r.

w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Przechlewo na lata 2021 – 2030.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876)

uchwała się, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Przechlewo na lata 2021 - 2030, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Przechlewo.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

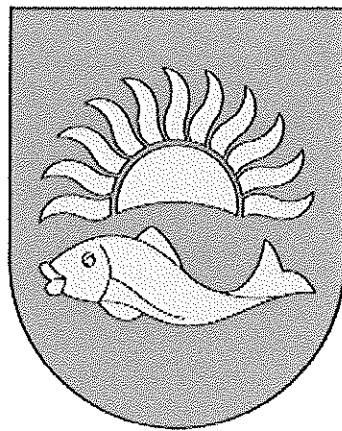
PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
mgr Leszek Łozowicki

Załącznik do Uchwały Nr 203/XXIX/2020

Rady Gminy Przechlewo

z dnia 24 listopada 2020 r.

**Gminna Strategia Rozwiązywania
Problemów Społecznych
dla Gminy Przechlewo
na lata 2021-2030**

**PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY**

mgr Leszek Łozbiewski

Przechlewo, listopad 2020

SPIS TREŚCI	Strona
I. Wstęp	4
1.1. Zespół do prac nad utworzeniem Strategii	6
1.2. Podstawa prawna	7
1.3. Metodologia opracowania Strategii	10
II. Diagnoza sytuacji społecznej w Gminie Przechlewo	11
2.1. Charakterystyka Gminy Przechlewo	11
2.1.1. Sytuacja demograficzna	12
2.2. Analiza zasobów własnych Gminy Przechlewo	15
2.2.1. Opieka zdrowotna	15
2.2.2. Kultura i sport	16
2.2.3. Oświata	18
2.2.4. Zasoby mieszkaniowe	20
2.2.5. Przestępczość	21
2.2.6. Wykaz organizacji pozarządowych	22
2.3. Charakterystyka działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej	23
2.3.1. Pomoc społeczna	25
2.3.2. Świadczenia rodzinne	32
2.3.3. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	34
2.3.4. Świadczenia wychowawcze	35
2.3.5. Karta Dużej Rodziny	36
2.3.6. Pozyskiwanie produktów żywnościowych	37
2.4. Diagnoza wybranych problemów społecznych	39
2.4.1. Niepełnosprawność oraz długotrwała choroba	39
2.4.2. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	42
2.4.3. Przemoc	45
2.4.4. Uzależnienia	49
2.5. Analiza SWOT	51
2.5.1. Analizowany obszar – rodzina	52
2.5.2. Analizowany obszar – bezrobocie	53
2.5.3. Analizowany obszar – osoby niepełnosprawne	54
2.5.4. Analizowany obszar – osoby starsze	55
2.5.5. Analizowany obszar – osoby uzależnione	56
2.5.6. Analizowany obszar – przemoc	57

2.5.7. Wnioski i prognozy zmian	58
III. Program Gminnej Strategii	61
3.1. Cel główny – misja	61
3.2. Cele strategiczne	62
3.3. Zakładane rezultaty realizacji Strategii	71
3.4. Źródła i ramy finansowe działań przewidzianych do realizacji	72
3.5. Monitoring i ewaluacja	73
3.6. Podsumowanie	74

I. Wstęp

Nieustanny charakter zmian występujący w kwestiach polityki społecznej Polski oraz stały wzrost liczby zadań nakładanych na samorządy gminne z zakresu zabezpieczenia społecznego powoduje konieczność racjonalnego konstruowania głównych kierunków rozwoju gminnej polityki społecznej.

Dokumentem spełniającym rolę przewodnika w kształtowaniu celów rozwoju gminnej polityki społecznej Gminy Przechlewo jest „Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Przechlewo na lata 2021-2030”.

Obowiązek opracowania Strategii wynika wprost z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, który stanowi, że do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Przechlewo na lata 2021-2030 składa się z trzech zasadniczych części, tj. części wstępnej, części diagnostycznej oraz części programowej.

Część wstępna wskazuje na konkretne dokumenty prawne, z którymi powinna korespondować strategia oraz metodologię opracowania dokumentu.

Część diagnostyczna zawiera charakterystykę gminy, informacje na temat sytuacji demograficzno-bytowej mieszkańców oraz diagnozę problemów społecznych gminy, opartą na badaniu źródeł zastanych oraz analizie SWOT.

Część programowa dokumentu zawiera najważniejsze założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata. Zostały one ujęte w formie misji, celów operacyjnych oraz kierunków działań. Ponadto zaprezentowano informację na temat sposobu wdrożenia strategii oraz prowadzenia monitoringu i ewaluacji jej realizacji.

Niniejszy dokument powinien stanowić refleksję dotyczącą efektywności rozwiązywania najważniejszych problemów społecznych występujących na terenie Gminy Przechlewo. Strategia jest bowiem dokumentem odzwierciedlającym skalę problemów i odpowiedzią na pytanie, co można poprawić w obszarze pomagania. Dokument ma za zadanie nie tylko pokazywać problemy na tle zachodzących procesów społecznych, ale również dawać propozycje ich przezwyciężania.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest zgodna z podstawowymi zasadami współżycia społecznego, w szczególności z zasadą pomocniczości. Wartościami, którymi kierowano się przy tworzeniu lokalnego programu pomocy społecznej są: harmonijny rozwój człowieka, poczucie bezpieczeństwa, aktywny udział w kształtowaniu swojego życia, prawo do dokonywania wyborów oraz partnerstwo i podmiotowość.

Strategia jest dokumentem otwartym, podlegającym ewaluacji i monitoringowi. Dokument wyznacza główne kierunki działań mających na celu zapewnienie mieszkańcom gminy odpowiedniej jakości życia i zabezpieczenie ich podstawowych potrzeb. Działania te będą kierowane głównie ku środowiskom, które pozostają na marginesie życia społecznego, wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem.

Ramy czasowe dokumentu zostały określone na lata 2021-2030 z uwagi na konieczność wpisania się w kluczowy dokument, jakim jest Strategia Rozwoju Gminy Przechlewo na lata 2021-2030, w której określa się zasoby oraz potencjał Gminy Przechlewo, jak również kierunki jej dalszego rozwoju.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych będzie podlegać ciągłym zmianom – będą pojawiać się nowe, ważne cele a część z przedstawionych w dokumencie celów straci swoją aktualność. Ten ciągły proces zmian będzie miernikiem działań i dążeń przechlewskiej społeczności. Jest to więc instrument umożliwiający podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie, jak i w odległej perspektywie.

1.1. Zespół do prac nad utworzeniem Strategii

Zarządzeniem nr 334/2020 Wójta Gminy Przechlewo z dnia 17 sierpnia 2020 r. powołano Zespół do prac nad utworzeniem Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Przechlewo na lata 2021-2030.

Do zadań Zespołu należało przygotowanie projektu dokumentu Strategii, a w szczególności udział w spotkaniach i warsztatach mających na celu określenie: diagnozy społecznej, wizji i misji oraz celów strategicznych, celów operacyjnych, systemu realizacji i ram finansowych oraz systemu ewaluacji i monitorowania realizacji założonych celów. Zadaniem Zespołu jest zatwierdzenie opracowanych rozstrzygnięć zawartych w dokumencie Strategii do konsultacji społecznych oraz przygotowanie ostatecznej wersji Strategii po konsultacjach społecznych.

Skład zespołu:

1. Zastępca Wójta Gminy Przechlewo – przewodniczący,
2. Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przechlewie – zastępca przewodniczącego,
3. Skarbnik Gminy – członek,
4. Przewodniczący Komisji Oświaty, Sportu i Spraw Społecznych Rady Gminy Przechlewo – członek,
5. Dyrektor Gminnej Biblioteki i Centrum Kultury w Przechlewie – członek,
6. Dyrektor Ośrodka Sportu i Rekreacji w Przechlewie – członek,
7. Dyrektor Zakładu Gospodarki Komunalnej w Przechlewie – członek,
8. Kierownik Posterunku Policji w Przechlewie – członek,
9. Dyrektor Stowarzyszenia Solidarni Plus EKO „Szkoła Życia” w Wandzinie – członek,
10. Kierownik Środowiskowego Domu Samopomocy w Przechlewie – członek,
11. Prezes Spółdzielni Socjalnej „Zielone Przechlewo” – członek,
12. Dyrektor Szkoły Podstawowej w Przechlewie – członek,
13. Dyrektor Szkoły Podstawowej w Sapolnie – członek,
14. Dyrektor Gminnego Żłobka w Przechlewie – członek,
15. Dyrektor Przedszkola im. Kubusia Puchatka w Przechlewie – członek,
16. Dyrektor Żłobka „Elemeledudki” w Przechlewie – członek,
17. Ks. Proboszcz Parafii pw. Św. Anny w Przechlewie – członek,
18. Kierownik NZOZ „Eskulap” w Przechlewie – członek.

1.2. Podstawa prawna

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Przechlewo została opracowana w oparciu o zapisy następujących aktów prawnych:

- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późniejszymi zmianami)

Ustawa ta jest najważniejszym dokumentem określającym zadania gminy jako podstawowego szczebla administracji samorządowej. Wśród obowiązków gminy z zakresu zabezpieczenia społecznego wymienia sprawy: ochrony zdrowia, pomocy społecznej, edukacji publicznej, polityki prorodzinnej, współpracy z organizacjami pozarządowymi.

- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876)

Ustawa o pomocy społecznej jest podstawową regulacją prawną na podstawie której udziela się wsparcia dla osób i rodzin, których dochód jest niższy niż próg interwencji socjalnej. Dzięki odpowiedniemu wsparciu umożliwia się osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać przy wykorzystaniu własnych uprawnień, zasobów i możliwości. Ustawa ta nakłada na gminę obowiązek realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej, które ze względu na formę można podzielić na cztery główne kategorie: pomoc finansowa, pomoc usługowa, pomoc rzeczowa oraz poradnictwo i interwencja kryzysowa. Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej odpowiedzialny jest ośrodek pomocy społecznej.

- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1409 z późniejszymi zmianami)

Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy określa zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej. Działania są realizowane przez instytucje rynku pracy działające w celu: pełnego i produktywnego zatrudnienia, osiągnięcia wysokiej jakości pracy, rozwoju zasobów ludzkich oraz wzmacniania integracji i solidarności społecznej.

- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 111 z późniejszymi zmianami)

Ustawa o świadczeniach rodzinnych określa kryteria oraz zasady przyznawania świadczeń rodzinnych będących wsparciem finansowym dla rodzin (zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy) oraz osób niepełnosprawnych (zasiłek pielęgnacyjny).

- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 808 z późniejszymi zmianami)

Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów określa zasady i kryteria pomocy osobom uprawnionym do alimentów w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów oraz określa sposób postępowania wobec dłużników alimentacyjnych.

- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 176 z późniejszymi zmianami)

Ustawa o zatrudnieniu socjalnym określa zasady zatrudnienia socjalnego osób, które z różnych powodów znalazły się na marginesie życia społecznego. Wychodzi również naprzeciw postulatom organizacji pozarządowych, które oczekują od państwa większego zaangażowania w aktywizację i edukację środowisk dotkniętych długotrwałym bezrobociem.

- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 426 z późniejszymi zmianami)

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych dotyczy osób, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych oraz zdolności do wykonywania pracy zawodowej.

- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 685 z późniejszymi zmianami)

Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego zakłada: promocję zdrowia psychicznego oraz zapobieganie zaburzeniom psychicznym, zapewnianie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym oraz kształtowanie wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych.

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późniejszymi zmianami)

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi określa szereg działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożycia, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działania w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy.

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 852 z późniejszymi zmianami)

Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii reguluje kwestię zwalczania nielegalnej produkcji i dystrybucji narkotyków oraz określa zasady terapii osób uzależnionych od środków odurzających.

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późniejszymi zmianami)

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późniejszymi zmianami)

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadza system wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pieczy zastępczej oraz postępowania adopcyjnego. Wprowadza nowe instytucje oraz funkcje społeczne takie jak asystent rodziny, organizator i koordynator pieczy zastępczej.

- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057)

Ustawa o pożytku publicznym i o wolontariacie reguluje działalność pożytku publicznego oraz sposób sprawowania nadzoru nad działalnością pożytku publicznego. Ustawa zawiera także prawną regulację warunków realizacji świadczeń przez wolontariuszy i sposób korzystania z tych świadczeń.

1.3. Metodologia opracowania Strategii

Na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przyjęto działania, które podzielono na trzy części: wstępną, diagnostyczną oraz programową.

W pierwszej części działań scharakteryzowano zasady i wartości, na których opiera się lokalna polityka społeczna oraz dokonano analizy dokumentów strategicznych, z którymi powinna korespondować i być spójna niniejsza strategia.

Część diagnostyczna polegała przede wszystkim na analizie:

- źródeł zastanych – danych statystycznych, danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przechlewie, Głównego Urzędu Statystycznego, policji, placówek oświatowych i innych;
- źródeł wywołanych – analiza SWOT;
- zasobów – instytucje samorządowe, organizacje pozarządowe.

Część programowa opierała się na opracowaniu i wskazaniu:

- misji Strategii;
- celów strategicznych;
- celów operacyjnych;
- kierunków działań;
- źródeł finansowania i wskaźników realizacji;
- informacji na temat sposobu wdrożenia i prowadzenia monitoringu działań.

II. Diagnoza sytuacji społecznej w Gminie Przechlewo

2.1. Charakterystyka Gminy Przechlewo

Gmina Przechlewo jest zamieszkiwana przez ok. 6300 osób w 33 miejscowościach podzielonych na 14 sołectw. Gmina położona jest w południowo-zachodniej części województwa pomorskiego. Część północna i zachodnia to fragment sandrowej Równiny Charzykowskiej, natomiast część centralna i południowa leży na Pojezierzu Krajeńskim.

Według kryteriów podziału przyrodniczo-leśnego prawie cały obszar gminy należy do Dzielnicy Borów Tucholskich. Cała gmina leży w górnym odcinku dorzecza rzeki Brdy i zajmuje powierzchnię 24388 ha (244 km²). Blisko 50% powierzchni gminy stanowią lasy, 30% grunty orne, 7% stanowią użytki zielone, ponad 5% leży pod wodami, reszta to nieużytki i inne grunty. Grunty rolne gminy przedstawiają raczej niskie wartości w klasyfikacji jakościowej gleb.

Gmina z charakteru rolniczo-przemysłowego coraz bardziej kształtuje się pod kątem turystycznym. Chlubą gminy jest piękna, czysta rzeka Brda idealna do spływów kajakowych oraz trzydzieści trzy jeziora, którym towarzyszą lasy bogate w zwierzynę i runo leśne. Gmina Przechlewo została wielokrotnie wyróżniona w plebiscytach i konkursach krajowych za zaangażowanie w realizację efektywnych ekologicznie, ekonomicznie i społecznie przedsięwzięć w zakresie zarządzania i ochrony środowiska.

Na terenie Gminy Przechlewo z dużym powodzeniem funkcjonują firmy wpisujące się w działalność proekologiczną. W Przechlewie swoją siedzibę ma firma Goodvalley Polska, która propaguje zrównoważony model rolnictwa polegający na filozofii „od pola do stołu” – tzn. wykorzystujący własne zasoby w postaci plonów, zwierząt karmionych paszami bez GMO, energii powstałych w samodzielnych biogazowniach, produkcji własnych pasz oraz produkcji własnego mięsa przy jednoczesnym utrzymywaniu neutralności pod względem emisji CO₂. Na terenie gminy działa sprawnie zarządzana sieć zakładów przetwórstwa drzewnego Poltarex Sp. z o.o. Dużą rolę w życiu gospodarczym gminy odgrywają również rolnicze spółki Rolpako i Rolpex oraz Nadleśnictwo Niedźwiady – stały sojusznik wspierający i inicjujący wiele działań proekologicznych wśród mieszkańców Gminy Przechlewo.

Gmina Przechlewo współpracuje gospodarczo oraz w zakresie wymiany kulturalnej i edukacyjnej z pięcioma partnerami – Gminą Borzęcin, Gminą Czarna, Gminą Korzenna oraz niemieckimi Gminami: Brokstedt i Gramzow.

2.1.1. Sytuacja demograficzna

Sytuacja demograficzna mieszkańców Gminy Przechlewo została opracowana na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego z lat 2017-2019 oraz Oceny zasobów pomocy społecznej Gminy Przechlewo za 2019 rok. Analiza danych pozwoliła na zobrazowanie sytuacji społeczno-ekonomicznej ludności, przedstawienie obecnej struktury demograficznej mieszkańców i dokonanie w tym zakresie prognozy na najbliższe lata. Powyższe czynniki odgrywają bowiem istotną rolę w planowaniu zabezpieczenia społecznego ludności.

Na dzień 31 grudnia 2019 r. Gminę Przechlewo zamieszkiwało 6331 mieszkańców, z czego 49,3% stanowią kobiety, a 50,7% stanowią mężczyźni. W latach 2002-2019 liczba mieszkańców wzrosła o 2,0%. Średni wiek mieszkańców wynosi 39,0 lat.

W 2019 r. mieszkańcy zawarli 23 małżeństwa, co odpowiada 3,6 małżeństwom na 1000 mieszkańców. W tym samym okresie odnotowano 2,0 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 32,4% mieszkańców jest stanu wolnego, 55,0% żyje w małżeństwie, 3,9% mieszkańców jest po rozwodzie, natomiast 8,5% to wdowy/wdowcy.

Gmina Przechlewo ma zerowy przyrost naturalny. W 2019 r. urodziło się 70 dzieci, w tym 42,9% dziewczynek i 57,1% chłopców. Odnotowano 70 zgonów.

Tabela nr 1. Ludność według płci w Gminie Przechlewo w latach 2017-2019

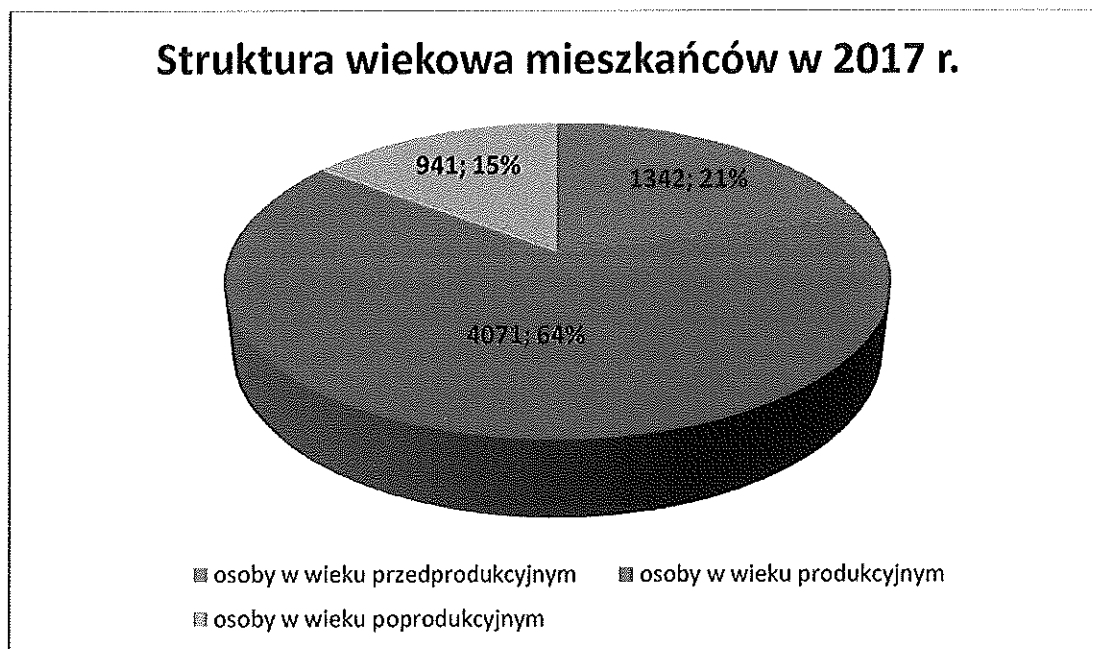
Rok	Liczba mężczyzn		Liczba kobiet		RAZEM
2017	3242	50,8%	3136	49,2%	6378
2018	3231	50,9%	3121	49,1%	6352
2019	3209	50,7%	3122	49,3%	6331

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego

Jak wynika z powyższego, liczba ludności oraz podział ludności ze względu na płeć w poszczególnych latach utrzymuje się na względnie stałym poziomie.

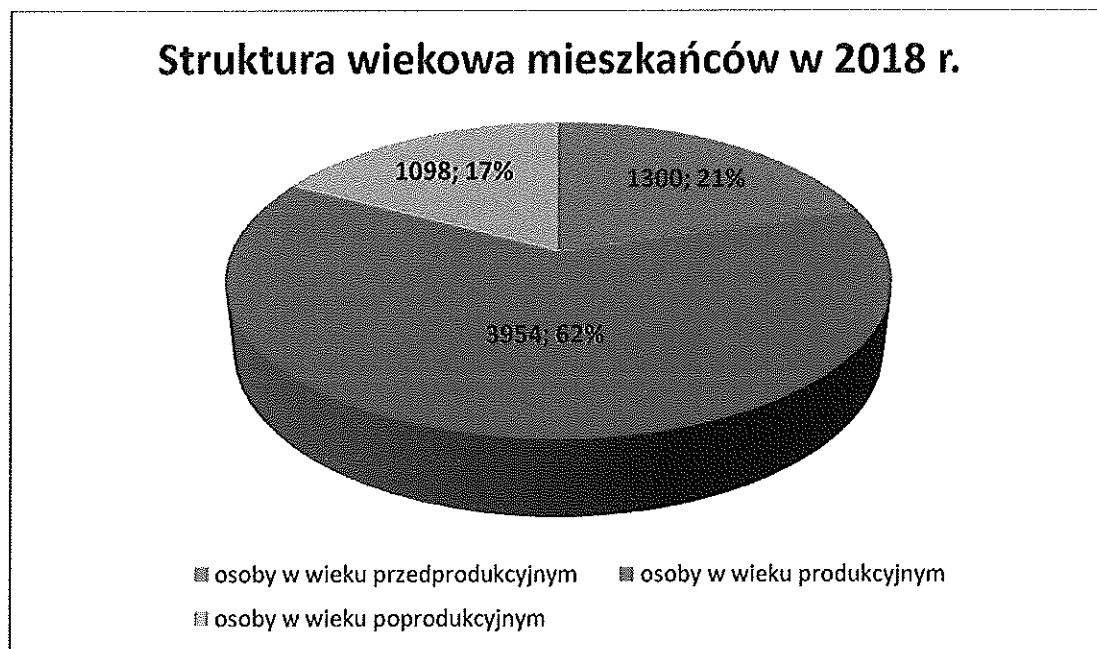
Dla polityki społecznej niemniej ważnym wskaźnikiem do ogółu populacji jest jej aktualna, jak i prognozowana struktura wiekowa.

Wykres nr 1. Struktura wiekowa mieszkańców w 2017 r.

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres nr 2. Struktura wiekowa mieszkańców w 2018 r.

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres nr 3. Struktura wiekowa mieszkańców w 2019 r.

Źródło: Dane Głównego Urzędu Statystycznego

Jak widać na powyższych wykresach, największą część mieszkańców Gminy Przechlewo stanowią osoby w wieku produkcyjnym. Widać jednak systematyczny wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, co może wskazywać na występowanie problemu starzejącego się społeczeństwa.

2.2. Analiza zasobów własnych Gminy Przechlewo

2.2.1. Opieka zdrowotna

W Gminie Przechlewo funkcjonuje jeden ośrodek zdrowia podstawowej opieki zdrowotnej Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Eskulap Sp. z o.o., specjalizujący się w medycynie rodzinnej oraz pielęgniarstwie. Świadczy usługi: punkt pobrań, EKG, szczepienia, pielęgniarstwo środowiskowo-rodzinne. W budynku przychodni znajduje się również apteka Panaceum, jest to jedyna apteka znajdująca się na terenie Gminy Przechlewo.

Na terenie gminy funkcjonują:

- Przychodnia Rehabilitacyjna Rafmed świadcząca fizjoterapię w trybie ambulatoryjnym, rehabilitację, masaż, fizykoterapię oraz kinezyterapię.
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Mag-Med – podmiot leczniczy zapewniający świadczenia położnej w ramach kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia.
- Prywatny gabinet stomatologiczny Fabryka Uśmiechu.

Na terenie Gminy Przechlewo brakuje dostępności do specjalistycznych usług medycznych.

2.2.2. Kultura i sport

W rozwiązywaniu problemów społecznych działania kulturalne oraz sport i rekreacja odgrywają niezwykle istotne znaczenie. Poprzez te trzy sfery aktywności można realizować różne formy zapobiegania problemom społecznym. Upowszechnianie i udostępnianie kultury w środowiskach społecznie i kulturowo zmarginalizowanych sprzyja przełamywaniu barier finansowych i społecznych. Sport i rekreacja mają duży wpływ na jakość życia mieszkańców, przyczyniając się do kształtowania zdrowych postaw w społeczeństwie wolnym od uzależnień i problemów zdrowotnych, w tym spowodowanych chorobami cywilizacyjnymi.

Instytucją powołaną do organizowania życia kulturalnego na terenie Gminy Przechlewo jest Gminna Biblioteka i Centrum Kultury w Przechlewie. Placówka jest instytucją, w skład której wchodzi jednostki: biblioteka, dom kultury oraz 9 świetlic wiejskich.

Biblioteka posiada księgozbiór, który systematycznie uzupełnia m.in. dzięki udziałowi w ramach programów umożliwiających zakup nowości książkowych i aktualizację zbiorów biblioteki. Ponadto prowadzi różne formy promocji książek poprzez organizację spotkań autorskich oraz wystaw okolicznościowych i rocznicowych. Placówka organizuje również wydarzenia plenerowe dla dorosłych i dzieci połączone z konkursami i rekreacją.

W ramach Domu Kultury dzieci, młodzież i dorośli mogą rozwijać swoje pasje taneczne, wokalne, teatralne i rękodzielnicze w pięciu grupach artystycznych. Działalność placówki jest skierowana również do osób starszych, którzy chętnie uczestniczą w spotkaniach i wystawach tematycznych, zajęciach sportowych Zumba Gold oraz biorą udział w nieodpłatnych szkoleniach komputerowych i językowych.

GBiCK współpracuje również z organizacjami społecznymi m.in. z Kołami Gospodyń Wiejskich, Parafią Św. Anny oraz grupami sportowymi i jest organizatorem wielu różnych imprez o charakterze kulturalnym i sportowym – takich jak: Dni Przechlewa, gminne dożynki, Jarmark Św. Anny. W wydarzeniach biorą udział również przedstawiciele miast partnerskich.

Instytucją powołaną do organizowania życia sportowego na terenie Gminy Przechlewo jest Ośrodek Sportu i Rekreacji w Przechlewie. Ośrodek jest dostępny dla mieszkańców przez cały rok, jednak największa aktywność przypada na sezon od wiosny do jesieni. Na jego terenie znajduje się kąpielisko strzeżone, plaża, boisko do siatkówki plażowej, kort tenisowy oraz plac zabaw i siłownia zewnętrzna. Mieszkańcy oraz turyści mogą skorzystać z oferty wypożyczenia sprzętu wodnego, rowerów miejskich, kijków do

trenowania nordic walking oraz leżaków plażowych. Ośrodek zapewnia 76 miejsc noclegowych, w tym 34 miejsca całoroczne.

Na terenie Gminy Przechlewo znajduje się stadion sportowy, na który składają się dwie pełnowymiarowe płyty oraz zaplecze z szatniami i toaletami. W tym miejscu odbywają się wydarzenia o charakterze kulturalno-sportowym. Mieszkańcy gminy mają do dyspozycji również 13 siłowni zewnętrznych oraz 16 placów zabaw.

Działalność sportowa rozwijana jest na terenie gminy między innymi przez kluby sportowe:

- Uczniowski Klub Sportowy im. Janusza Kusocińskiego w Przechlewie,
- Uczniowski Klub Sportowy im. Ireny Szewińskiej w Sąpolnie,
- Ludowy Klub Sportowy Brda Przechlewo,
- Akademia piłkarska Junior Football Academy,
- Zakładowy Klub Sportowy „Contra”.

2.2.3. Oświata

Polityka społeczna zajmuje się dziećmi jako grupą wymagającą szczególnej troski i ochrony. Działalność na rzecz dzieci polega przede wszystkim na ochronie ich praw, wspomaganie rozwoju oraz wyrównywaniu szans życiowych poprzez organizowanie wychowania przedszkolnego i edukacji szkolnej oraz różnych form zajęć pozaszkolnych i wypoczynku.

Na terenie Gminy Przechlewo opieka nad najmłodszymi rozpoczyna się w Gminnym Żłobku Smykolandia, który obecnie dysponuje powierzchnią mogącą przyjąć jednocześnie 65 dzieci. W 2017 r. i w 2018 r. do żłobka uczęszczało 40 dzieci, natomiast w 2019 r. w związku ze zmianą wytycznych dot. m² przypadającego na dziecko, żłobek do miesiąca listopada przyjął 48 dzieci, natomiast w grudniu zwiększono liczbę do 56 dzieci.

Na terenie gminy funkcjonuje Przedszkole im. Kubusia Puchatka, które ze względu na swoją powierzchnię jest w stanie zapewnić opiekę 125 dzieciom w wieku przedszkolnym.

Na terenie gminy funkcjonują również dwie szkoły podstawowe mające w swoich strukturach oddziały przedszkolne. Liczebność uczniów z podziałem na szkoły w latach 2017-2019 prezentuje się następująco:

Tabela nr 2. Liczba uczniów w Szkole Podstawowej im. Janusza Korczaka w Przechlewie

Rok	Szkoła podstawowa	Gimnazjum	Oddział przedszkolny	RAZEM
2017	338	121	-	459
2018	375	54	24	453
2019	360	-	26	386

Źródło: Dane Szkoły Podstawowej w Przechlewie

Tabela nr 3. Liczba uczniów w Szkole Podstawowej w Sąpolnie

Rok	Szkoła podstawowa	Oddział przedszkolny	RAZEM
2017	117	27	144
2018	131	26	157
2019	137	26	163

Źródło: Dane Szkoły Podstawowej w Sąpolnie

Gmina Przechlewo nie prowadzi szkół ponadpodstawowych. Po ukończeniu szkoły podstawowej uczniowie kontynuują naukę przede wszystkim w szkołach prowadzonych w Człuchowie, Chojnicach, Białym Borze.

W zakresie systemu opieki nad dziećmi potrzebującymi wsparcia organizują je instytucje państwowe, samorządowe i organizacje pozarządowe, z którymi gmina prowadzi systematyczną współpracę. Należą do nich m.in. Powiatowa Poradnia Psychologiczno –Pedagogiczna w Człuchowie, Specjalny Ośrodek Szkolno–Wychowawczy w Człuchowie.

Ucniowie Gminy Przechlewo otrzymują stypendia szkolne o charakterze socjalnym i naukowym. W 2017 r. z tej formy wsparcia skorzystało 69 uczniów, w 2018 r. stypendia otrzymało 50 uczniów, natomiast w 2019 r. – 35 uczniów.

Szkoła Podstawowa w Przechlewie oraz Szkoła Podstawowa w Sapolnie oferują dla swoich uczniów dożywianie w formie pierwszego oraz drugiego dania. Rodziny uczniów borykające się z trudną sytuacją materialną mogą skorzystać z dofinansowania do dożywiania z wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, które zabezpiecza Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przechlewie. Dofinansowanie do dożywiania oferują również pracodawcy rodziców uczniów w ramach dofinansowania z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Jeśli rodzina nie ma możliwości skorzystania z powyższych form pomocy, może sfinansować dziecku dożywianie we własnym zakresie.

Tabela nr 4. Liczba uczniów korzystających z dożywiania w szkołach w latach 2017-2019

Rok	Szkoła Podstawowa w Przechlewie	Szkoła Podstawowa w Sapolnie	RAZEM
2017	238	74	312
2018	245	73	318
2019	262	87	349

Źródło: Dane Szkoły Podstawowej w Przechlewie oraz Szkoły Podstawowej w Sapolnie

Obydwie szkoły podstawowe posiadają sale gimnastyczne oraz zewnętrzne boiska sportowe typu Orlik.

2.2.4. Zasoby mieszkaniowe

Kwestię gospodarki mieszkaniowej w ujęciu szerszym reguluje Strategia Rozwoju Gminy Przechlewo na lata 2021-2030. Na potrzeby niniejszego opracowania uwzględniono tylko te działania, które ściśle wiążą się z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów społecznych.

W skład lokalowego zasobu Gminy Przechlewo wchodzi 14 mieszkań, w tym 1 socjalne. Liczba wniosków złożonych na przydział mieszkania z tychże zasobów w latach 2017-2019 wyniosła łącznie 68. W celu wsparcia osób o niskich dochodach i mających problemy z regulowaniem opłat mieszkaniowych, na podstawie ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych wypłacane są dodatki mieszkaniowe. W omawianym okresie pomocy tej wymagało łącznie 54 rodziny.

Zjawisko bezdomności, jako problem nieodłącznie związany z brakiem mieszkania i potrzebą udzielenia pomocy w tej mierze występował sporadycznie. W roku 2017 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przechlewie w związku z problemem bezdomności objął pomocą i zabezpieczył schronienie dla 1 osoby, w 2018 roku – dla 4 osób, natomiast w 2019 roku problem bezdomności nie występował.

Świadczenie pomocy w tego typu przypadkach, polegające między innymi na udzieleniu schronienia, zapewnieniu posiłku oraz niezbędnego ubrania, jest zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym.

Na terenie Gminy Przechlewo nie funkcjonuje jednostka udzielająca schronienia osobom bezdomnym, w sytuacjach pojawienia się potrzeby zabezpieczenia tego rodzaju wsparcia Ośrodek współpracuje z Chrześcijańskim Stowarzyszeniem Dobroczynnym w Gdyni zapewniającym schronienie w Schronisku dla osób bezdomnych we Wielu oraz z Ośrodkiem Resocjalizacji Stowarzyszenia Solidarni Plus w Gajkach.

Tabela nr 5. Zasoby mieszkaniowe Gminy Przechlewo oraz dodatki mieszkaniowe

Rok	Liczba mieszkań w zasobie gminy	Liczba wniosków złożonych na mieszkanie z zasobów gminy	Liczba rodzin objętych pomocą w formie dodatków mieszkaniowych	Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych w zł
2017	13 w tym 1 socjalne	24	20	25358,25
2018	13 w tym 1 socjalne	22	18	26664,60
2019	14 w tym 1 socjalne	22	16	24392,86

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Przechlewie

2.2.5. Przestępczość

Na terenie Gminy Przechlewo działa Posterunek Policji w Przechlewie wchodzący w skład jednostek Komendy Powiatowej Policji w Człuchowie.

Przestępstwo jest to zbiór czynów zabronionych ustawowo pod groźbą kary, popełnionych na obszarze danej jednostki terytorialnej. Przestępczość jest zjawiskiem społecznym i charakteryzuje się stanowaniem zagrożenia dla obowiązującego porządku prawnego. Przestępczość wyraża się we wzroście liczby osób, które popełniły przestępstwa w stosunku do ogółu ludności. Wyróżnia się kilka czynników wpływających na zjawisko przestępczości: gęstość zaludnienia, udział kobiet i nieletnich w ogólnej liczbie ludności, poziom urbanizacji, bezrobocie, ubóstwo, poziom zamożności oraz warunki życia ludności.

Tabela nr 6. Rodzaje przestępstw odnotowanych przez Posterunek Policji w Przechlewie w latach 2017-2019

Rok	Liczba przestępstw ogółem	Przestępstwa drogowe	Kradzież z włamaniem	Rozboje, wymuszenia	Przestępstwa narkotykowe	Kradzieże
2017	51	13	3	2	0	4
2018	49	11	2	1	1	1
2019	47	9	0	1	0	3

Źródło: Dane Posterunku Policji w Przechlewie

Wykroczenie jest to czyn społecznie szkodliwy, zabroniony przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia pod groźbą kary aresztu, ograniczenia wolności, grzywny do 5000 zł lub nagany. Nie popełnia wykroczenia sprawca czynu zabronionego, jeżeli nie można przypisać mu winy w czasie czynu.

Tabela nr 7. Rodzaje wykroczeń odnotowanych przez Posterunek Policji w Przechlewie w latach 2017-2019

Rok	Liczba wykroczeń ogółem	Wykroczenia przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu	Wykroczenia przeciwko osobie	Wykroczenia przeciwko zdrowiu	Wykroczenia przeciwko obyczajności publicznej	Wykroczenia przeciwko mieniu
2017	211	6	0	0	5	12
2018	120	0	2	0	2	8
2019	167	1	2	0	5	9

Źródło: Dane Posterunku Policji w Przechlewie

Na podstawie powyższych danych można wywnioskować, że przestępczość na terenie Gminy Przechlewo można zaliczyć do niskich, zaś stan bezpieczeństwa mieszkańców oceniany jest jako wysoki.

2.2.6. Wykaz organizacji pozarządowych

Na terenie Gminy Przechlewo działają następujące organizacje pozarządowe:

1. Ludowy Klub Sportowy Brda Przechlewo ul. Człuchowska 25, Przechlewo
2. Zakładowy Klub Sportowy „Contra” ul. Młyńska 43B, Przechlewo
3. Akademia Piłkarska Junior Football Academy os. Północ 28, Przechlewo
4. Uczniowski Klub Sportowy im. Janusza Kusocińskiego w Przechlewie
5. Uczniowski Klub Sportowy im. Ireny Szewińskiej w Sąpolnie
6. Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Rejonowy w Przechlewie ul. Człuchowska 26, Przechlewo
7. Koło Gospodyń Wiejskich w Przechlewie ul. Młyńska 11/1, Przechlewo
8. Koło Gospodyń Wiejskich „Dąbrowianki” Dąbrowa Człuchowska 7
9. Koło Gospodyń Wiejskich „Fiołki” Nowa Wieś 4
10. Koło Gospodyń Wiejskich „Sikoreczki” Pawłówko 10
11. Polski Związek Wędkarski Koło w Przechlewie
12. Drużyna Płonących Serc ul. Młyńska 3, Przechlewo
13. Ośrodek Readaptacji Stowarzyszenia Solidarni Plus EKO „Szkoła życia” w Wandzinie
14. Zrzeszenie Osób Bezrobotnych w Przechlewie
15. Ochotnicza Straż Pożarna w Przechlewie
16. Ochotnicza Straż Pożarna w Lisewie
17. Ochotnicza Straż Pożarna w Wandzinie
18. Przechlewskie Stowarzyszenie Inicjatyw Gospodarczych
19. Stowarzyszenie Właścicieli Domków Wypoczynkowych „Lipczyno”
20. Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły w Przechlewie
21. Fundacja Grupa Ludzi Twórczych w Nowej Wsi
22. Przechlewskie Koło Kajakowe w Przechlewie
23. Towarzystwo Wędkarskie „Płask” w Płaszczycy

2.3. Charakterystyka Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przechlewie

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przechlewie jest jednym z głównych realizatorów zadań w zakresie pomocy społecznej na szczeblu lokalnym. Powołany został w 1990 roku. Funkcjonowanie Ośrodka jest uzależnione od wszystkich czynników mikrootoczenia: wartości, obyczajów, poziomu integracji lokalnej, źródeł utrzymania mieszkańców, struktury społeczno-demograficznej, wreszcie sytuacji dochodowej gminy i strategii politycznej władz lokalnych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przechlewie obejmuje zakresem swojej działalności teren Gminy Przechlewo. Teren został podzielony na 3 rejony opiekuńcze, w skład których wchodzi miejscowości:

- Rejon I – Przechlewo
- Rejon II – Czosnowo, Dobrzyń, Dolinka, Klęśnik, Koprzywnica, Lisewo, Nowiny, Pakotulsko, Pawłówko, Płaszczycza, Sapolno, Szczytno, Wandzin, Zawada, Zdrójki
- Rejon III – Dąbrowa, Garbek, Jarzębnik, Krasne, Lipczynek, Lubianka, Miroszewo, Nowa Brda, Nowa Wieś, Przechlewko, Rudniki, Suszka, Szyszka, Trzęsacz, Wiśnica, Żoła.

Zadania w zakresie szeroko rozumianej pomocy społecznej realizowane są przez Ośrodek na podstawie ustawy o pomocy społecznej. Do podstawowych form pomocy społecznej należą:

- świadczenia finansowe,
- pomoc rzeczowa,
- praca socjalna,
- interwencja kryzysowa,
- schronienie,
- niezbędne ubranie,
- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkalnych i zatrudnienia.

Ośrodek realizuje zadania wynikające także z innych aktów prawnych, do których należą między innymi:

- ustawa o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,

- ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- ustawa o Karcie Dużej Rodziny,
- ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Ośrodek świadcząc pomoc społeczną winien realizować jej podstawowy cel, którym jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać przy wykorzystaniu własnych uprawnień, zasobów i możliwości.

Działania Ośrodka powinny zmierzać do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Do korzystania ze świadczeń udzielanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przechlewie uprawnieni są mieszkańcy Gminy Przechlewo, w tym: osoby posiadające stałe zameldowanie na terenie gminy, osoby przebywające czasowo na terenie gminy, osoby bez zameldowania przebywające faktycznie na terenie gminy, dla których ostatnim miejscem pobytu była Gmina Przechlewo. Z pomocy mogą korzystać również osoby bezdomne.

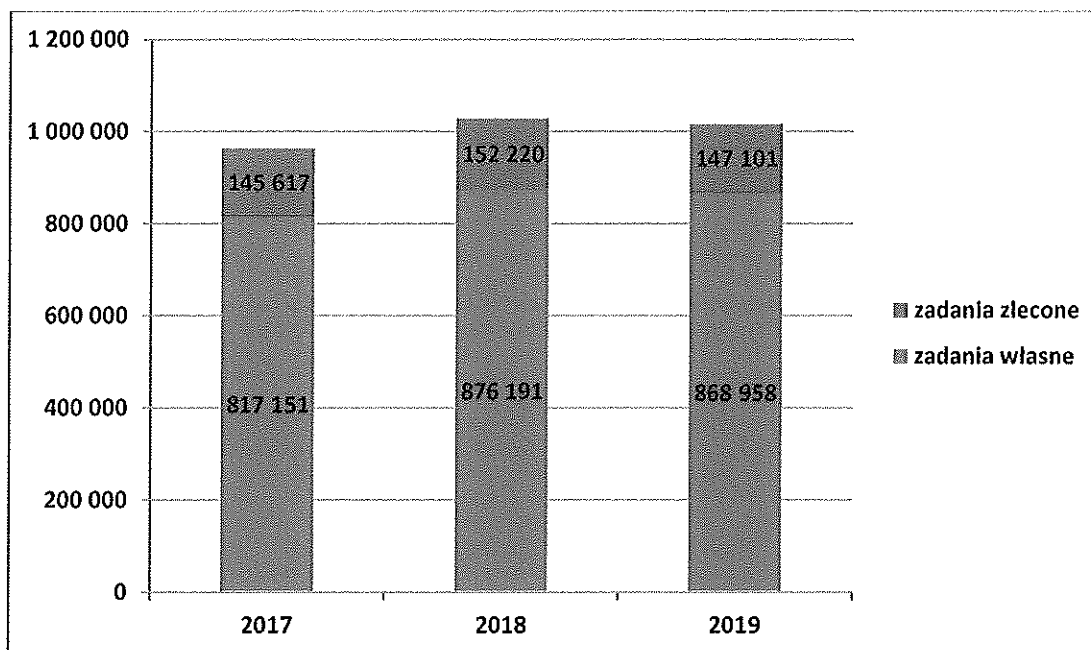
2.3.1. Pomoc społeczna

Adresatami pomocy społecznej są przede wszystkim rodziny i osoby, które nie posiadają wystarczających środków finansowych na zaspokojenie elementarnych potrzeb. Świadczenia z pomocy społecznej udzielane są na zasadzie pomocniczości, co wskazuje na istnienie pewnej powinności społeczeństwa w odniesieniu do ludzi.

Pomoc i wsparcie w Gminie Przechlewo z pomocy społecznej w 2019 roku uzyskały 304 osoby, co stanowiło 4,81% wszystkich mieszkańców gminy. Najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin w 2019 roku były kolejno: niepełnosprawność, potrzeba ochrony macierzyństwa, bezrobocie i długotrwała lub ciężka choroba.

Wydatki na pomoc społeczną w latach 2017-2019 z podziałem na zadania własne gminy oraz zadania zlecone prezentują poniższy wykres oraz tabelę.

Wykres nr 4. Wydatki na pomoc społeczną w latach 2017-2019

Źródło: Dane GOPS w Przechlewie

Tabela nr 8. Udzielone świadczenia – zadania własne gminy w latach 2017-2019

Formy pomocy	Liczba świadczeń			Kwota świadczeń w zł			Liczba rodzin		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Zasiłki stałe	508	452	419	268 538	238 721	237 129	51	49	45
Zasiłki okresowe	193	218	195	49 133	61 247	61 002	44	49	35
Schronienie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Posilek	21 426	16 977	16 140	89 851	84 499	67 438	92	78	80
Usługi opiekuńcze	0	0	4 264	0	0	68 257	0	0	18
Sprawienie pogrzebu	0	2	1	0	5 012	2 997	0	2	1
Inne zasiłki celowe	x	x	x	204 599	211 739	171 786	136	138	118
Praca socjalna	x	x	x	x	x	x	189	179	198
Odpłatność gminy za pobyt w DPS	84	108	96	205 030	274 973	260 349	7	9	7
Pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie	x	x	x	0	0	0	0	0	0
Poradnictwo specjalistyczne	x	x	x	x	x	x	0	0	0
Interwencja kryzysowa	x	x	x	x	x	x	0	0	0

Źródło: Dane GOPS w Przechlewie

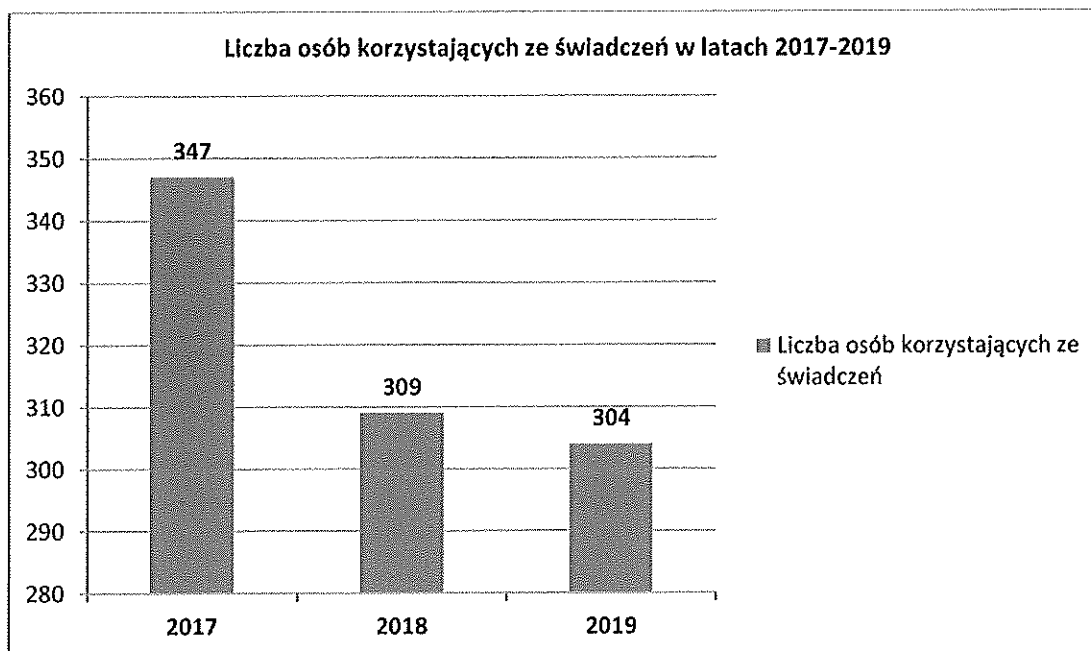
Tabela nr 9. Udzielone świadczenia – zadania zlecone gminy w latach 2017-2019

Formy pomocy	Liczba świadczeń			Kwota świadczeń w zł			Liczba rodzin		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	4 551	5 661	4 101	145 617	152 220	147 101	13	14	15
Zasiłki celowe na wydatki zw. z kłeską żywiolową	0	0	0	0	0	0	x	x	x
Wynagrodzenie opiekuna z tyt. sprawowania opieki przyznane przez sąd	0	0	0	0	0	0	x	x	x

Źródło: Dane GOPS w Przechlewie

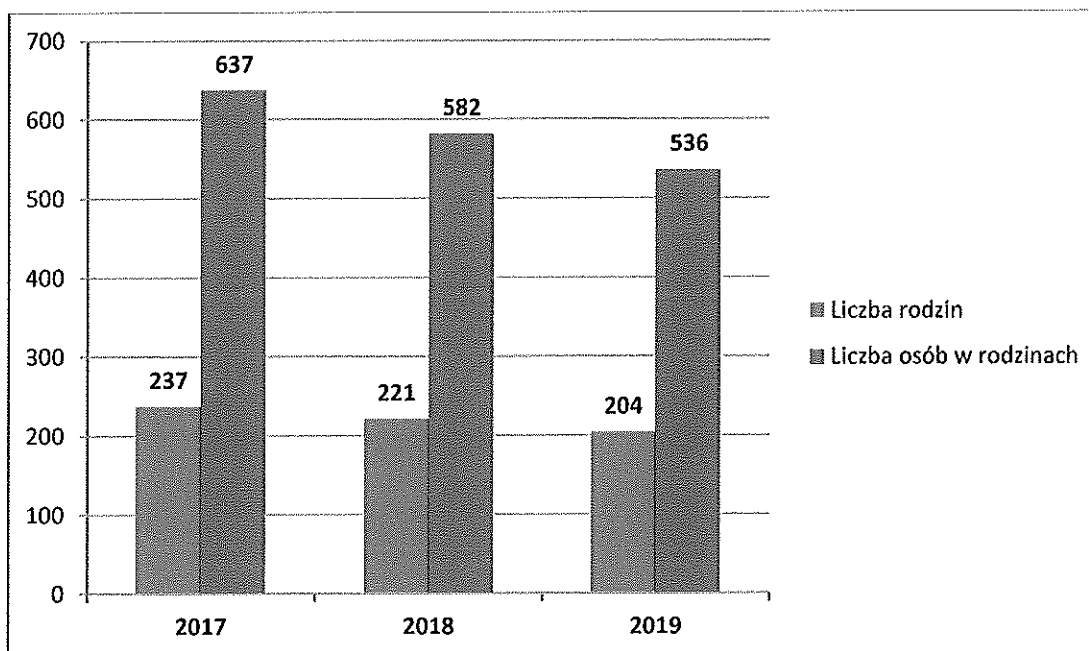
Poniższe wykresy obrazują liczbę osób i rodzin korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej z podziałem na typy rodzin oraz rodzaj otrzymywanych świadczeń w latach 2017-2019.

Wykres nr 5. Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji w latach 2017-2019

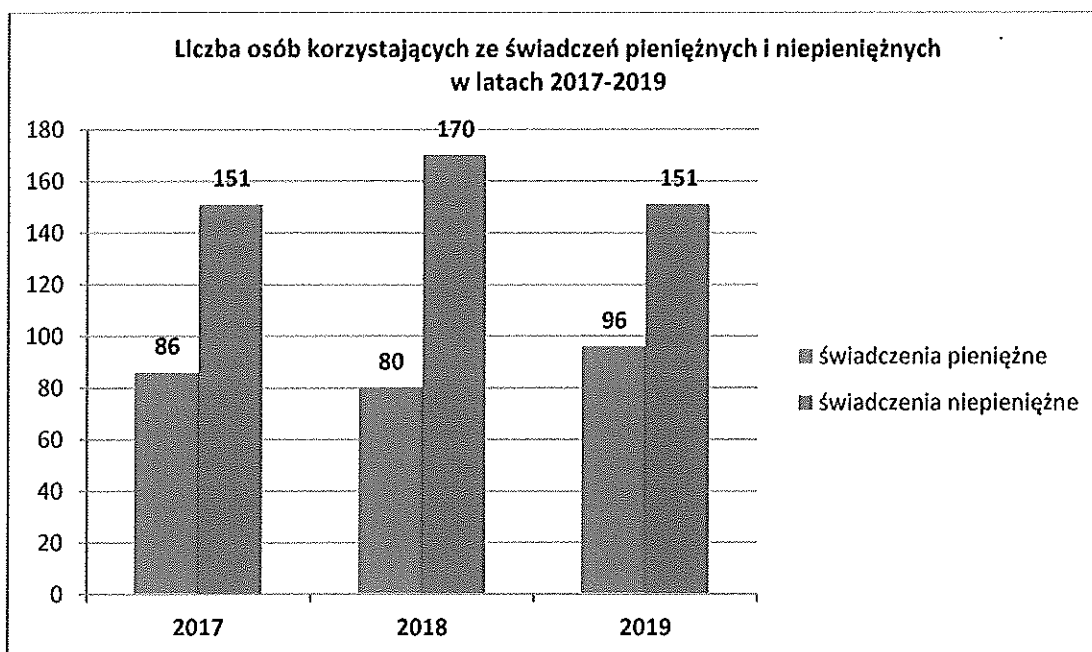
Źródło: Dane GOPS w Przechlewie

Wykres nr 6. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w latach 2017-2019

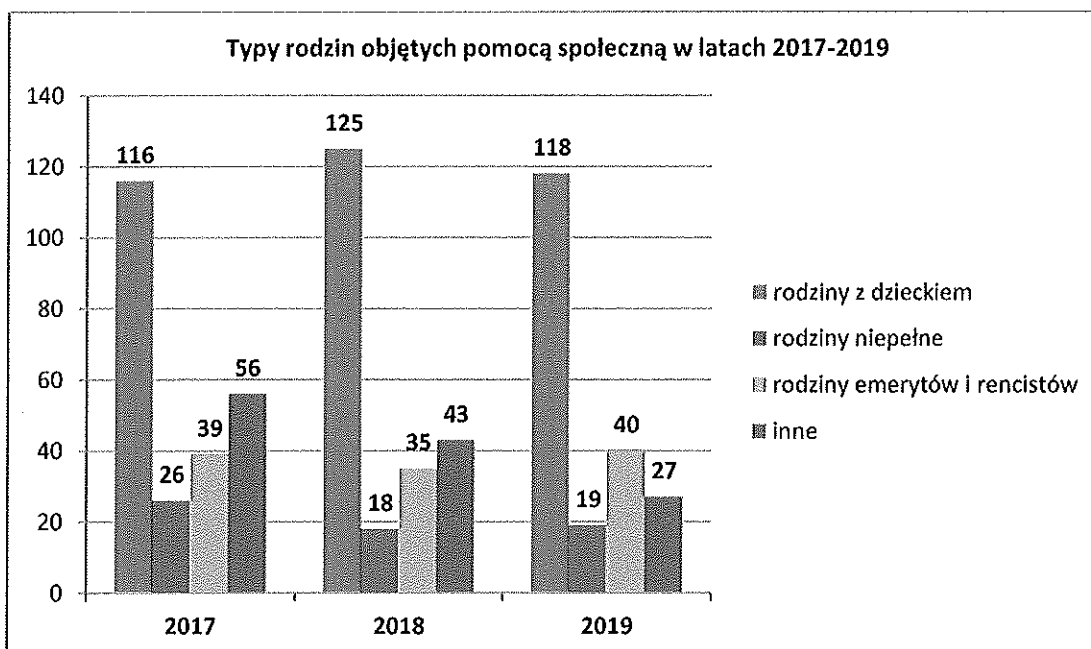
Źródło: Dane GOPS w Przechlewie

Wykres nr 7. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2017-2019

Źródło: Dane GOPS w Przechlewie

Wykres nr 8. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2017-2019

Źródło: Dane GOPS w Przechlewie

Pomimo różnorodnych przyczyn i wielorakich potrzeb materialnych i socjalnych występujących wśród rodzin i osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, ustawa o pomocy społecznej zawiera zamkniętą listę powodów, dla których każdy potrzebujący ma prawo skorzystać z systemu pomocy społecznej. Katalog powodów przyznawania pomocy z pomocy społecznej przedstawia poniższa tabela.

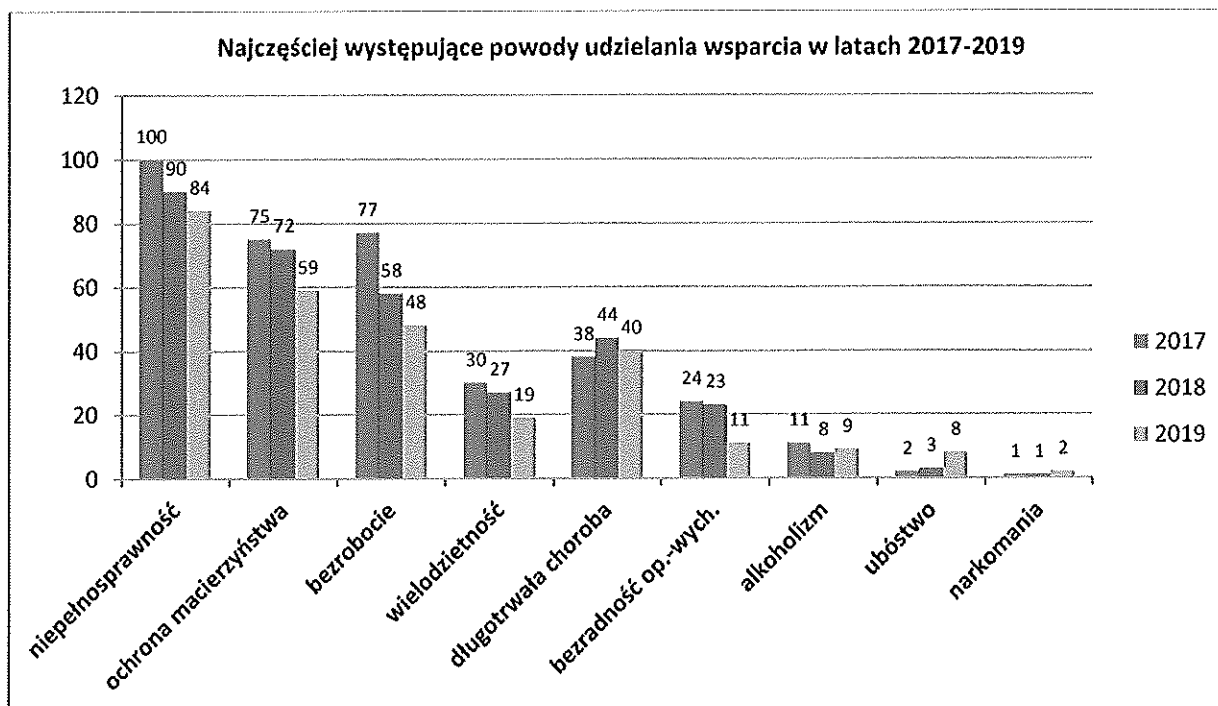
Tabela nr 10. Powody przyznawania pomocy z pomocy społecznej w latach 2017-2019

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinach		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Ubóstwo	2	3	8	3	4	16
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	1	4	0	1	4	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa	75	72	59	331	313	263
w tym:						
Wielodzietność	30	27	19	162	144	106
Bezrobocie	77	58	48	212	151	111
Niepelnosprawność	100	90	84	191	163	156
Długotrwała lub ciężka choroba	38	44	40	84	101	97
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	24	23	11	87	75	39
w tym:						
Rodziny niepełne	16	12	6	50	30	15
Rodziny wielodzietne	4	5	3	22	28	17
Przemoc w rodzinie	0	0	1	0	0	2
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0
Alkoholizm	11	8	9	11	10	14
Narkomania	1	1	2	1	1	2
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	1	2	1	1	5
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy	0	0	0	0	0	0
Zdarzenie losowe	2	0	0	6	0	0
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0

Źródło: Dane GOPS w Przechlewie

Poniższy wykres przedstawia najczęściej występujące powody udzielania wsparcia z pomocy społecznej w przeliczeniu na liczbę rodzin w latach 2017-2019.

Wykres nr 9. Najczęściej występujące powody udzielania wsparcia w latach 2017-2019

Źródło: Dane GOPS w Przechlewie

Jedną z podstawowych form wsparcia z pomocy społecznej stanowi praca socjalna. Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Prowadzona jest dwutorowo: z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej; ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny lub projekt socjalny. W pracy socjalnej wykorzystuje się właściwe tej działalności metody i techniki, stosowane z poszanowaniem godności osoby i jej prawa do samostanowienia. Praca socjalna świadczona jest osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód.

W ostatnich latach istnieje tendencja do wykonywania wyłącznie pracy socjalnej bez wsparcia materialnego w rodzinach, które wymagają pomocy na wielu płaszczyznach. Bardzo często zdarza się, że rodzina borykająca się z głównym problemem np. niepełnosprawnością potrzebuje pomocy również w związku z przeciwdziałaniem uzależnieniom czy zapobieganiu ubóstwu.

Przykłady pracy socjalnej realizowanej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Przechlewie w 2019 r.:

- udział w grupach roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego w Przechlewie, monitoring rodzin dotkniętych przemocą, realizacja planów pomocy w rodzinie,
- współudział w organizacji wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin w trudnej sytuacji materialnej,
- udział w Programie Szlachetna Paczka – sporządzanie wniosków dla potrzeb fundacji,
- pozyskiwanie i dystrybucja artykułów żywnościowych z Banku Żywności,
- pomoc rodzinom w dostępności do poradnictwa specjalistycznego – psychologicznego i psychiatrycznego,
- pozyskiwanie i przekazywanie rodzinom potrzebującym używanych mebli, sprzętów gospodarstwa domowego i odzieży,
- współudział w realizacji Centrum Integracji Społecznej w Wandzinie, współpraca z pracownikiem socjalnym EKO „Szkoly życia” w celu pomocy dla osób z terenu Polski przebywających na terapii,
- sporządzenie wykazu osób oraz przekazanie 40 paczek świątecznych najstarszym mieszkańcom Gminy Przechlewo,
- pomoc w wypełnianiu różnego rodzaju wniosków i pism urzędowych, m.in. o dopłaty mieszkaniowe, o świadczenia rodzinne, świadczenia ZUS itp.,
- współpraca z instytucjami na terenie gminy i powiatu w celu rozwiązywania problemów mieszkańców Gminy Przechlewo, m.in. z poradniami zdrowia psychicznego, poradniami specjalistycznymi, Stowarzyszeniem Przyjaciół Hospicjum w Człuchowie.

2.3.2. Świadczenia rodzinne

Na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 111 z późniejszymi zmianami) realizowane jest przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przechlewie zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej, polegające na wspieraniu przez państwo rodzin z dziećmi o niższych dochodach.

Do świadczeń rodzinnych należą:

- zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne,
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka,
- świadczenie rodzicielskie.

Próg dochodowy uprawniający do korzystania ze świadczeń rodzinnych to od dnia 1 listopada 2015 r. kwota 674,00 zł na osobę w rodzinie, natomiast w przypadku rodziny wychowującej dziecko niepełnosprawne jest to kwota 764,00 zł.

W przypadku ubiegania się o jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka należy spełnić kryterium dochodowe w wysokości 1 922,00 zł na osobę w rodzinie.

Wydatki na świadczenia rodzinne oraz liczbę wypłaconych świadczeń w latach 2017-2019 prezentuje poniższa tabela.

Tabela nr 11. Wydatki na świadczenia rodzinne w latach 2017-2019

Rodzaj świadczenia	Kwota wypłaconych świadczeń w zł			Liczba świadczeń		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Zasiłek rodzinny	598 547	535 203	513 180	5 132	4 620	4 439
Dodatki do zasiłku rodzinnego	320 364	274 617	259 348	2 582	2 127	2 091
Zasiłek pielęgnacyjny	615 978	600 288	724 447	4 026	3 799	3 825
Świadczenie pielęgnacyjne	649 562	606 922	681 693	465	413	435
Specjalny zasiłek opiekuńczy	72 893	84 142	86 201	142	160	141
Świadczenie rodzicielskie	202 215	215 029	243 189	220	233	270
Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia dziecka	65 000	64 000	61 000	65	64	61
Wydatki na składki zdrowotne	20 253	19 476	21 319	189	183	181
Wydatki na składki społeczne	172 382	144 048	151 067	531	462	433
RAZEM	2 717 194	2 543 725	2 741 444	13 352	12 061	11 876

Źródło: Dane GOPS w Przechlewie

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przechlewie realizuje również zadania zlecone na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1329). W ramach wsparcia w 2019 r. wypłacono 3 jednorazowe świadczenia w łącznej kwocie 12 000,00 zł. W związku z brakiem złożonych wniosków o wypłatę jednorazowego świadczenia w kwocie 4000,00 zł w latach 2017-2018 świadczenia nie wypłacono.

W ramach realizacji zadań z zakresu ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1297) Ośrodek wypłaca zasiłki dla opiekunów osób niepełnosprawnych, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 r. w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego.

Wydatki na zasiłki dla opiekunów oraz liczbę wypłaconych zasiłków dla opiekunów w latach 2017-2019 obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 12. Wydatki na zasiłek dla opiekuna w latach 2017-2019

Rodzaj świadczenia	Kwota wypłaconych świadczeń w zł			Liczba świadczeń		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Zasiłek dla opiekuna	145 201	112 732	98 522	280	213	161
Wydatki na składki zdrowotne	3 791	3 478	3 839	81	72	70
Wydatki na składki społeczne	22 965	14 552	12 323	160	99	73
RAZEM	171 957	130 762	114 684	521	384	304

Źródło: Dane GOPS w Przechlewie

2.3.3. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego

W ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 808 z późniejszymi zmianami) zapisane zostały regulacje dotyczące świadczenia pomocy osobom, które nie są w stanie samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb i nie otrzymują należnego im wsparcia od osób należących do kręgu zobowiązanych wobec nich do alimentacji. Zgodnie z nimi przez osobę uprawnioną do korzystania ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego rozumie się osobę uprawnioną do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej do ukończenia przez nią 18 roku życia albo w przypadku gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – bezterminowo. Świadczenia przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednak w kwocie nie wyższej niż 500,00 zł.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 900,00 zł – jest to nowe kryterium dochodowe obowiązujące na okres świadczeniowy od dnia 1 października 2020 r.

Wydatki na świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz liczba osób i rodzin korzystających z funduszu alimentacyjnego w latach 2017-2019 zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela nr 13. Wydatki na świadczenia z funduszu alimentacyjnego w latach 2017-2019

Rok	Kwota wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego w zł	Liczba osób korzystających ze świadczenia	Liczba rodzin korzystających ze świadczenia
2017	206 030	43	31
2018	184 480	39	29
2019	177 320	36	24

Źródło: Dane GOPS w Przechlewie

2.3.4. Świadczenia wychowawcze

Z dniem 1 kwietnia 2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 z późniejszymi zmianami) gwarantująca prawo do świadczenia wychowawczego matce, ojcu albo opiekunowi faktycznemu dziecka w wysokości 500,00 zł miesięcznie na dziecko.

Program „Rodzina 500+” to wsparcie polskich rodzin w częściowym pokryciu wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Świadczenie wychowawcze przysługuje do momentu ukończenia przez dziecko 18 roku życia.

Pierwotnie ustawa zakładała, że aby otrzymać świadczenie wychowawcze na tzw. pierwsze dziecko w rodzinie, konieczne jest spełnienie kryterium ustawowego. Od dnia 1 lipca 2019 r. świadczenie wychowawcze ma charakter powszechny i przysługuje niezależnie od dochodu rodziny.

Wydatki na świadczenia wychowawcze oraz średnią liczbę rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego w latach 2017-2019 obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 14. Wydatki na świadczenia wychowawcze w latach 2017-2019

Rok	Wydatki na świadczenie wychowawcze w zł	Średnia liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego
2017	4 497 800	453
2018	4 277 395	417
2019	5 503 013	425

Źródło: Dane GOPS w Przechlewie

2.3.5. Karta Dużej Rodziny

Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny to system zniżek oraz uprawnień dla rodzin wielodzietnych. Zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1390 z późniejszymi zmianami) Karta Dużej Rodziny przysługuje niezależnie od dochodu rodzicom, którzy mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci.

Od dnia 1 stycznia 2018 r. Karta Dużej Rodziny jest dostępna w dwóch formach: tradycyjnej oraz elektronicznej, która jest dostępna na urządzeniach mobilnych.

Z dniem 1 stycznia 2019 r. wprowadzono zmianę polegającą na możliwości otrzymania Karty Dużej Rodziny przez rodziców, którzy mieli kiedykolwiek na utrzymaniu co najmniej troje dzieci.

Celem Programu jest docenienie roli rodzin wielodzietnych oraz umożliwienie im wspólnego i aktywnego spędzania czasu wolnego. Posiadacze kart mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju.

Ilość złożonych wniosków oraz przyznanych Kart Dużej Rodziny w latach 2017-2019 zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela nr 15. Liczba złożonych wniosków oraz przyznanych Kart Dużej Rodziny w latach 2017-2019

rok	Liczba złożonych wniosków o przyznanie Karty Dużej Rodziny	Liczba przyznanych Kart Dużej Rodziny
2017	20	76
2018	17	60
2019	118	262

Źródło: Dane GOPS w Przechlewie

2.3.6. Pozyskiwanie produktów żywnościowych

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przechlewie prowadzi systematyczną współpracę ze Stowarzyszeniem Chojnicki Bank Żywności. W ramach współpracy Ośrodek pozyskuje produkty żywnościowe, które później rozdysponowuje wśród świadczeniobiorców pomocy społecznej, dzieci i młodzieży uczęszczającej na zajęcia w świetlicach wiejskich, uczniów Szkół Podstawowych w Przechlewie i Sapolnie oraz dzieci uczęszczających do żłobków i przedszkoli.

Liczbę pozyskanych produktów obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 16. Produkty żywnościowe pozyskane w latach 2017-2019

Rok	Ilość pozyskanych produktów żywnościowych w kg	Średnia liczba osób korzystających ze wsparcia
2017	8 297	459
2018	8 853	927
2019	17 406	621

Źródło: Dane GOPS w Przechlewie

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przechlewie realizuje Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020, który jest współfinansowany z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Realizacja Programu jest prowadzona w formie współpracy z Bankiem Żywności w Chojnicach, który stanowi organizację partnerską o zasięgu regionalnym.

Do skorzystania ze wsparcia w postaci żywności i realizowanych działań towarzyszących uprawnione są osoby, które spełniają określone przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej kryteria kwalifikowalności do statusu osoby najbardziej potrzebującej. Są to osoby i rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, spełniające kryteria określone w art. 7 ustawy o pomocy społecznej i których dochód nie przekracza 200% kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania ze świadczeń z pomocy społecznej. Beneficjenci są kwalifikowani do Programu na podstawie skierowania wystawionego przez Ośrodek.

Pomoc żywnościowa jest przekazywana osobom najbardziej potrzebującym jako zestaw artykułów spożywczych w formie paczek żywnościowych lub posiłków.

Liczba wydanej żywności, ilość beneficjentów oraz ilość wydanych paczek zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela nr 17. Realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 w latach 2017-2019

Rok	Ilość wydanej żywności w kg	Ilość wydanych paczek żywnościowych w szt	Liczba osób – beneficjentów Programu
2017	26 732	6500	600
2018	45 065	8000	705
2019	30 721	5580	680

Źródło: Dane GOPS w Przechlewie

W 2017 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przechlewie dodatkowo pozyskał z Banku Żywności w Chojnicach 5 ton jabłek oraz 1,5 tony marchwi. Żywność została rozdysponowana wśród ok. 500 osób.

Udział w Programie nakłada na Ośrodek realizację działań towarzyszących. W 2017 r. odbyły się warsztaty kulinarne oraz 5 spotkań tematycznych, w których wzięło udział łącznie 168 osób. W 2018 r. zorganizowano warsztaty tematyczne z autorką książki o tematyce kulinarnej oraz wspólnie ze Środowiskowym Domem Samopomocy oraz Gminną Biblioteką i Centrum Kultury w Przechlewie zorganizowano kiermasz świąteczny bożonarodzeniowy. W spotkaniach wzięło udział 45 osób. Zorganizowano również działania informacyjno-promocyjne dla 64 osób. Oprócz działań Ośrodka również Bank Żywności w Chojnicach przeprowadził działania towarzyszące finansowe w postaci warsztatów kulinarnych i ekonomicznych dla 79 osób.

Działalność Ośrodka w ramach działań towarzyszących niefinansowych w 2019 r. polegała na organizacji spotkania tematycznego z policjantem dzielnicowym w formie debaty poświęconej zagadnieniom bezpieczeństwa mieszkańców, w której wzięło udział 58 osób. Odbyły się również warsztaty plastyczne połączone z kiermaszem świątecznym dla 57 osób. W ramach działań towarzyszących finansowych zorganizowano warsztaty kulinarne i ekonomiczne.

Z całą pewnością można stwierdzić, że współpraca Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przechlewie z Bankiem Żywności w Chojnicach jest niezwykle potrzebna i wartościowa dla mieszkańców Gminy Przechlewo.

2.4. Diagnoza wybranych problemów społecznych

2.4.1. Niepełnosprawność oraz długotrwała choroba

W rozumieniu ustawy o pomocy społecznej niepełnosprawność oznacza stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy powodujący trwale lub okresowe utrudnienie, ograniczenie bądź uniemożliwienie wypełniania zadań życiowych i ról społecznych zgodnie z przyjętymi normami prawnymi i społecznymi. Obecnie niepełnosprawność jest również rozumiana jako wynik barier społecznych, ekonomicznych oraz fizycznych, jakie jednostka napotyka w środowisku zamieszkania. W związku z tym polityka społeczna powinna promować aktywne działania na wszystkich szczeblach życia społecznego oraz aktywnie wspierać wszelkie działania na rzecz równouprawnienia osób niepełnosprawnych. Powinna również przeciwdziałać dyskryminacji osób niepełnosprawnych i tworzyć mechanizmy wyrównujące szanse życiowe oraz warunki do korzystania z przysługujących im praw.

Osoby niepełnosprawne są bardzo zróżnicowaną grupą ludzi, w związku z tym konieczna jest polityka, która będzie respektować tę różnorodność. Szczególnej uwagi wymagają osoby o złożonych, wielorakich potrzebach uzależniających je od pomocy innych osób oraz ich rodziny. Rodziny posiadające niepełnosprawne dzieci wymagają szczególnej uwagi, jeżeli chodzi o ich edukację i społeczne włączanie oraz możliwości rehabilitacyjne. Istnieje konieczność ciągłego wspierania rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.

Niepełnosprawni mieszkańcy Gminy Przechlewo mogą korzystać z pomocy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie, Powiatowego Urzędu Pracy w Człuchowie, Poradni Psychologiczno–Pedagogicznej w Człuchowie.

Pomoc na rzecz dzieci oraz dorosłych osób niepełnosprawnych realizowana jest również ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Pomoc ta obejmuje dofinansowanie między innymi do:

- likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, ortopedyczny i środki pomocnicze.

Wsparcie osób niepełnosprawnych i ich rodzin w różnych kategoriach wiekowych odbywa się w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Przechlewie głównie poprzez formę usługową, pracę socjalną oraz poradnictwo. Jednocześnie w ramach zadań zleconych Ośrodek zabezpiecza obsługę wniosków i realizację wypłat świadczeń opiekuńczych, tj. zasiłków

pielęgnacyjnych, świadczeń pielęgnacyjnych, specjalnych zasiłków opiekuńczych oraz zasiłków dla opiekunów osób niepełnosprawnych. Kwoty wypłaconych świadczeń opiekuńczych w latach 2017-2019 zostały przedstawione w podrozdziale 2.3.2 Świadczenia rodzinne.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przechlewie realizuje usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze.

Usługi opiekuńcze przysługują osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy osób drugih, a jest jej pozbawiona. Stanowią istotną formę wsparcia osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania z rozpoznaniem psychoz z kręgu schizofrenii i zaburzeń afektywnych. Pomoc świadczona jest dla osób, które wymagają wsparcia w szczególności: uczenia się i rozwijania umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych (uzyskanie świadczeń, wypełnianie dokumentów), pomoc w użyciu środków pomocniczych, materiałów medycznych i przedmiotów ortopedycznych, utrzymaniu higieny, utrzymaniu czystości w pomieszczeniach mieszkalnych, dokonywanie zakupu artykułów spożywczych i leków, przygotowanie posiłków z uwzględnieniem diety zaleconej przez lekarza oraz prowadzenie pielęgnacji mającej na celu zapobieganie powstawaniu odleżyn, odparzeń, mierzenie temperatury, podawanie leków drogą doustną i wziewną.

Ośrodek świadczy specjalistyczne usługi opiekuńcze na rzecz dzieci ze zdiagnozowanym mózgowym porażeniem dziecięcym, z opóźnionym rozwojem psychoruchowym oraz cechami autystycznymi. Usługi świadczone są przez specjalistów: pedagoga, logopedę, specjalistę integracji sensorycznej, fizjoterapeutę. W 2017 r. specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone na rzecz 3 dzieci, w 2018 r. z takiej formy wsparcia skorzystało 4 dzieci, natomiast w 2019 r. – 5 dzieci.

Ilość środowisk, w których realizowane są usługi opiekuńcze specjalistyczne i gospodarcze, liczbę godzin oraz wydatkowaną kwotę na tego rodzaju wsparcie przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 18. Usługi opiekuńcze specjalistyczne i gospodarcze świadczone w latach 2017-2019

rok	Wydatkowana kwota w zł	Liczba godzin świadczonych usług	Liczba środowisk
2017	137 246	4 826	18
2018	207 791	8 641	17
2019	215 358	8 365	33

Źródło: Dane GOPS w Przechlewie

W ostatnich latach można zaobserwować wzrost wydatków na pomoc usługową w miejscu zamieszkania, jak również dotyczących pokrycia kosztów umieszczenia osób w domach pomocy społecznej (wydatki zostały przedstawione w podrozdziale 2.3.1. Pomoc społeczna), co już dziś stanowi i będzie stanowić w przyszłości duże obciążenie finansowe dla gminy, między innymi z uwagi na fakt starzenia się społeczeństwa.

Na terenie Gminy Przechlewo działa ośrodek wsparcia w postaci Środowiskowego Domu Samopomocy w Przechlewie. Do dnia 31 grudnia 2019 r. placówka stanowiła jedną ze struktur Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przechlewie, natomiast od dnia 1 stycznia 2020 r. stanowi samodzielną jednostkę organizacyjną Gminy Przechlewo.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Przechlewie jest dziennym ośrodkiem wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnością intelektualną. Celem działalności ŚDS jest prowadzenie szeroko rozumianej rehabilitacji, umożliwiającej osobom dotkniętym zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnością intelektualną przywrócenie i rozwijanie umiejętności do samodzielnego zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych. Placówka oferuje szeroki wachlarz zajęć o charakterze wspierającym, aktywizującym, edukacyjnym i integracyjnym. Zajęcia prowadzi wykwalifikowana kadra: pedagodzy, rehabilitant, psycholog, terapeuci wspierania przez pracowników socjalnych.

Poniższa tabela przedstawia liczbę wydanych decyzji uprawniających do korzystania z oferty ŚDS, średnią liczbę uczestników oraz kwoty wydatkowane na realizację zadań w latach 2017-2019.

Tabela nr 19. Działalność Środowiskowego Domu Samopomocy w Przechlewie w latach 2017-2019

rok	Wydatkowana kwota w zł	Liczba wydanych decyzji administracyjnych	Średnia liczba uczestników
2017	202 666	25	22
2018	405 365	24	21
2019	480 844	24	21

Źródło: Dane GOPS w Przechlewie

W ramach programu realizowanego na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” w 2018 r. dodatkowym wsparciem w postaci treningów psychologicznych i spotkań z dr psychiatrii objęto w 2018 r. 3 uczestników ŚDS, natomiast w 2019 r. z tej formy wsparcia skorzystało 4 uczestników.

2.4.2. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

Mianem rodziny dysfunkcyjnej określa się taką rodzinę, która wykazuje poważne nieprawidłowości w zaspokajaniu podstawowych potrzeb dziecka. Synonimem rodziny dysfunkcyjnej jest rodzina problemowa. Nieprawidłowe zaspokajanie potrzeb biologicznych dziecka wiąże się często ze znacznym zubożeniem rodziny, zawinionym lub niezawinionym przez rodziców. Do najczęściej występujących zaburzeń zalicza się nieprawidłowe postawy rodzicielskie. Można do nich zaliczyć przede wszystkim:

- odtrącenie dziecka, czyli nieokazywanie mu uczuć pozytywnych przy jednoczesnym demonstrowaniu negatywnych,
- postawy unikające, charakteryzujące się ubogimi stosunkami emocjonalnymi w kontaktach z dzieckiem,
- nadmierna ochrona dziecka czy nadmierne wymagania,
- zaniedbania w zakresie opieki nad dzieckiem,
- zaburzenia w zakresie komunikacji wewnątrzrodzinnej,
- brak właściwej atmosfery wychowawczej,
- nieuświadamianie lub ukrywanie poważnych problemów i konfliktów między członkami rodziny.

Gmina Przechlewo realizuje przyjęty Uchwałą Nr 131/XIX/2020 Rady Gminy Przechlewo z dnia 18 lutego 2020 r. Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2020-2022.

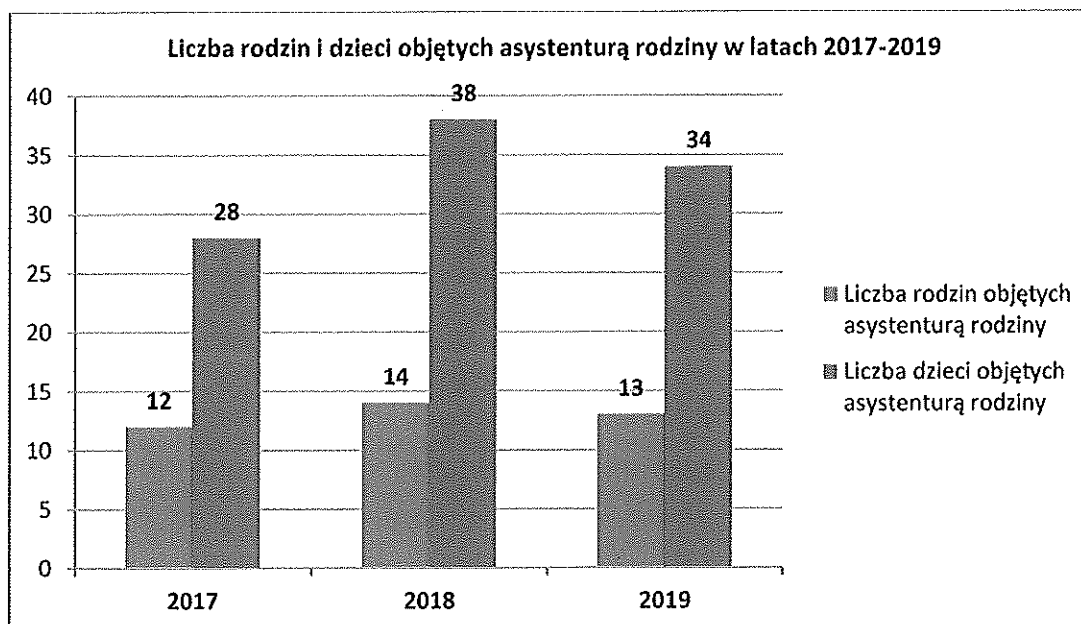
Jednym z priorytetowych zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przechlewie jest praca z rodziną – szczególnie taką, która przejawia trudności w kwestiach opiekuńczo-wychowawczych. W tym celu Ośrodek zatrudnia asystenta rodziny, który posiada odpowiednie kwalifikacje i umiejętności zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Asystent rodziny ma za zadanie wspierać rodziców w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Wspomniana ustawa zobowiązuje asystenta do udzielania rodzicom indywidualnych konsultacji wychowawczych w celu kształtowania prawidłowych wzorców rodzicielskich oraz rozwinięcia umiejętności psychospołecznych. Do innych zadań należą m.in.: pomoc rodzinie w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych czy wychowawczych. Asystent pomaga, wspiera, towarzyszy, ale także podejmuje działania interwencyjne, kiedy zagrożone jest dobro dzieci. Asystent współpracuje zatem z rodzinami problemowymi, gdzie istnieje ryzyko umieszczenia dzieci w pieczy

zastępczej. Asystentura skierowana jest również do rodzin, których dzieci umieszczone są w placówkach lub rodzinach zastępczych. Celem takiej współpracy jest wówczas powrót dzieci do środowiska rodzinnego.

Liczbę rodzin oraz liczbę dzieci objętych asystenturą rodziny w latach 2017-2019 przedstawia poniższy wykres.

Wykres nr 10. Liczba rodzin i dzieci objętych asystenturą rodziny w latach 2017-2019

Źródło: Dane GOPS w Przechlewie

W systemie pomocy rodzinie oprócz asystenta są również inne służby społeczne, które ściśle współpracują i realizują zadanie pracy z rodziną, tj. pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przechlewie, dzielnicowi Posterunku Policji w Przechlewie, przewodnicząca Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Przechlewie, Zespół Kuratorski działający przy Sądzie Rejonowym w Człuchowie, pracownicy Zespołu Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych, koordynatorzy pieczy zastępczej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie, nauczyciele, pedagog szkolny czy opiekunowie w internacie.

W momencie poprawy sytuacji w rodzinie oraz osiągnięcia zakładanych celów pracy z rodziną istnieje możliwość zakończenia asystentury. W 2018 r. współpraca została zakończona w 3 rodzinach, natomiast w 2019 r. współpracę zakończono w 2 rodzinach.

Gmina jest zobowiązana do ponoszenia odpłatności za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w wysokości:

- 10% kosztów pobytu w I roku umieszczenia w pieczy,
- 30% kosztów pobytu w II roku umieszczenia w pieczy,
- 50% kosztów pobytu w pieczy zastępczej.

Wydatki na pieczę zastępczą w latach 2017-2019 obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 20. Wydatki na pieczę zastępczą w latach 2017-2019

rok	Wydatki na pieczę zastępczą w zł	
	Rodziny zastępcze	Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych
2017	7 205	4 514
2018	6 646	11 688
2019	6 803	17 039

Źródło: Dane GOPS w Przechlewie

2.4.3. Przemoc

We współczesnym świecie przemoc w rodzinie stała się na tyle powszechnym zjawiskiem, że konieczne jest tworzenie systemu społecznego wsparcia w celu jej zapobiegania i przeciwdziałania.

Przemoc w rodzinie to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność – w tym seksualną – powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym oraz wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Do form przemocy ze względu na rodzaj zachowania sprawcy można zaliczyć przemoc fizyczną, seksualną, psychiczną, ekonomiczną oraz zaniedbanie.

Jednostką odpowiedzialną za diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w celach zapobiegawczych oraz podejmowanie interwencji w środowisku dotkniętym patologią jest zespół interdyscyplinarny, w skład którego wchodzi specjalistów z różnych grup zawodowych, tj. przedstawiciele ośrodka pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, kuratorskiej służby sądowej, oświaty, służby zdrowia, organizacji pozarządowych. Obsługę organizacyjno-techniczną zespołu zapewnia ośrodek pomocy społecznej.

Zespół Interdyscyplinarny w Przechlewie zajmujący się problemem przemocy w rodzinie na terenie Gminy Przechlewo został powołany Uchwałą Nr 86/XIV/2019 Rady Gminy Przechlewo z dnia 29 października 2019 r. Zespół realizuje działania określone w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Przechlewo przyjętego Uchwałą Nr 184/XXXI/2017 Rady Gminy Przechlewo z dnia 30 stycznia 2017 r. oraz zadania wynikające z założeń Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Zespół może tworzyć grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. Zadaniem grup roboczych jest opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy, dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań. Prace w ramach grup roboczych są prowadzone w zależności od potrzeb zgłaszanych przez

zespół interdyscyplinarny lub wynikających z problemów występujących w indywidualnych przypadkach.

Rozpoczęcie procedury działania przeciwko przemocy w rodzinie polega na założeniu tzw. Niebieskiej Karty. Jest to dokument, który informuje o wystąpieniu przemocy w rodzinie. W odróżnieniu od zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa odnośnie przemocy domowej, dokument ten nie jest bezpośrednio składany przez osoby pokrzywdzone, ale przez jednostki, które są świadkami takiego problemu w rodzinie. To oznacza, że Niebieska Karta może zostać założona przez policję, ośrodek pomocy społecznej, gminną komisję rozwiązywania problemów alkoholowych, jednostkę służby zdrowia oraz komórkę oświatową.

W przypadku ustania przemocy w rodzinie procedura Niebieskiej Karty jest zamykana. W momencie, gdy w danej rodzinie przemoc ponownie wystąpi, procedura Niebieskiej Karty zostaje wznowiona.

Skalę zjawiska przemocy w rodzinie, liczbę rodzin objętych procedurą Niebieskich Kart, liczbę osób doznających przemocy w rodzinie ze względu na płeć, występujące formy przemocy w rodzinie w latach 2017-2019 obrazują poniższe wykresy oraz tabele.

Tabela nr 21. Liczba Niebieskich Kart w latach 2017-2019

Niebieska Karta	2017	2018	2019
Liczba założonych Niebieskich Kart	24	15	18
Liczba zakończonych Niebieskich Kart	8	11	7
Liczba wznowionych Niebieskich Kart	4	1	7

Źródło: Dane GOPS w Przechlewie

Tabela nr 22. Osoby doznające przemocy w rodzinie w latach 2017-2019

Rok	Osoby doznające przemocy w rodzinie				
	Kobiety w wieku:		Mężczyźni w wieku:		Dzieci (liczba bezpośrednio doznających przemocy) do 18 r.ż.
	do 60 lat	>60 lat	do 60 lat	>60 lat	
2017	11	6	0	4	4
2018	7	5	1	1	2
2019	6	6	1	5	1

Źródło: Dane GOPS w Przechlewie

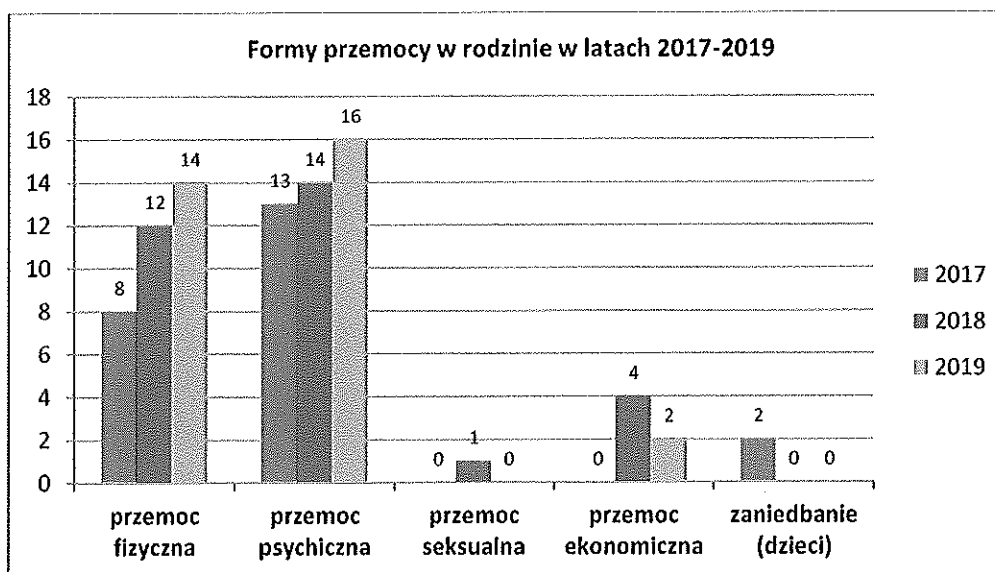
Tabela nr 23. Osoby stosujące przemoc w rodzinie w latach 2017-2019

Rok	Osoby stosujące przemoc w rodzinie				
	Kobiety w wieku:		Mężczyźni w wieku:		Dzieci (liczba stosujących przemoc) do 18 r.ż.
	do 60 lat	>60 lat	do 60 lat	>60 lat	
2017	1	0	16	2	0
2018	0	0	11	1	0
2019	0	0	17	1	0

Źródło: Dane GOPS w Przechlewie

Na podstawie powyższych danych można wysnuć wniosek, że skala zjawiska przemocy występująca w Gminie Przechlewo utrzymuje się na względnie stałym poziomie. Osobami najczęściej doświadczającymi przemocy w rodzinie są kobiety i dzieci. Osobami najczęściej stosującymi przemoc są mężczyźni.

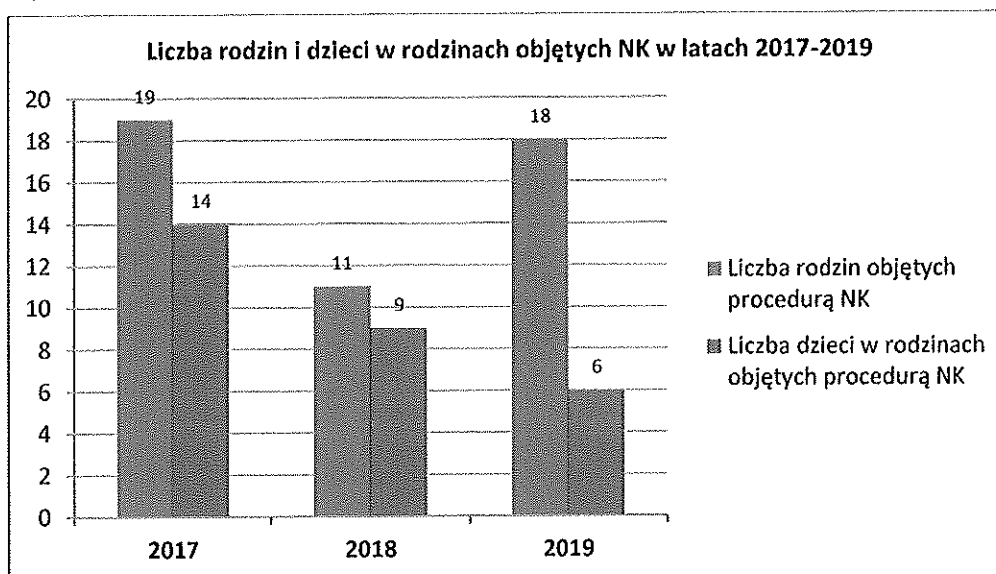
Wykres nr 11. Formy przemocy w rodzinie w latach 2017-2019

Źródło: Dane GOPS w Przechlewie

Do najczęściej występujących form przemocy stosowanej w Gminie Przechlewo zalicza się przemoc fizyczna oraz przemoc psychiczna. Przemoc ekonomiczną odnotowano w zaledwie kilku przypadkach, podobnie jak przemoc seksualną oraz przemoc w formie zaniedbania.

Wykres nr 12. Liczba rodzin i dzieci w rodzinach objętych NK w latach 2017-2019

Źródło: Dane GOPS w Przechlewie

Pomimo niewielkich statystyk w odnotowywaniu przemocy w formie zaniedbania stosowanej zwłaszcza wobec dzieci, powyższy wykres obrazuje, że ilość dzieci w rodzinach objętych procedurą Niebieskiej Karty jest dosyć wysoka. To oznacza, że asystentura powinna być wyczulona na potrzeby najmłodszych i zagrożenia, jakie niosą dla nich inne rodzaje przemocy stosowane w rodzinach.

2.4.4. Uzależnienia

Problemy wynikające ze spożywania alkoholu oraz zażywania środków odurzających stanowią obecnie jedną z poważniejszych kwestii społecznych. Zjawisko to ma istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak również ogólny stan zdrowia populacji, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy, a także na relacje interpersonalne z rówieśnikami oraz środowiskiem rodzinnym.

Gmina Przechlewo realizuje przyjęty Uchwałą nr 122/XVII/2019 Rady Gminy Przechlewo z dnia 17 grudnia 2019 r Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Przechlewo na 2020 rok. Jest to podstawowy dokument określający zakres i formę realizacji działań związanych z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i narkomanii na terenie Gminy Przechlewo. Program ma na celu tworzenie spójnego systemu działań naprawczych i profilaktyki zmierzającej do zapobiegania powstawaniu nowych problemów alkoholowych i innych uzależnień, oraz zmniejszeniu tych, które aktualnie występują. Do głównych celów założonych do realizacji w 2020 r. należą:

- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii,
- wspieranie działań promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania czasu przez rodziny, dzieci i młodzież,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych w rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych spożywających alkohol ryzykownie i szkodliwie lub używających substancji psychoaktywnych oraz członków rodzin osób z problemami wynikającymi z używania alkoholu i substancji psychoaktywnych,
- udzielanie osobom uzależnionym oraz członkom ich rodzin wsparcia psychologicznego, społecznego i prawnego oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i integrowanie ze społecznością lokalną,
- ograniczanie dostępu do alkoholu, narkotyków oraz podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów prawa.

Działania profilaktyczne i dotyczące rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie Gminy Przechlewo, poza Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Przechlewie,

realizowane są przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Przechlewie. Realizowane jest również wsparcie w postaci punktu konsultacyjno-informacyjnego dla osób z problemem alkoholowym lub uzależnionych od innych środków odurzających lub substancji psychotropowych i członków ich rodzin.

Wydatki na przeciwdziałanie alkoholizmowi oraz narkomanii w latach 2017-2019 obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 24. Wydatki na przeciwdziałanie alkoholizmowi oraz narkomanii w latach 2017-2019

Rok	Wydatki w zł	
	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	Przeciwdziałanie narkomanii
2017	73 050	2 869
2018	72 705	5 013
2019	54 373	5 018

Źródło: Dane GOPS w Przechlewie

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom na terenie Gminy Przechlewo odgrywa Ośrodek Readaptacji Stowarzyszenia Solidarni „Plus” EKO „Szkoła Życia” w Wandzinie. Działalność Ośrodka skupia się na kompleksowej pomocy osobom uzależnionym od narkotyków, alkoholu, leków, jak i zakażonym wirusem HIV, HCV, HBV, chorych na AIDS. Leczenie w Ośrodku finansowane jest przez Narodowy Fundusz Zdrowia.

Wsparcie odbywa się w ramach 3 oddziałów: oddziału terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych, oddziału terapii uzależnienia od alkoholu, oddziału opiekuńczo-leczniczego skierowanego do osób zakażonych wirusem HIV, HCV, HBV, chorych na AIDS i niepełnosprawnych seniorów. W Ośrodku działa również poradnia stomatologiczna dla osób bezdomnych, uzależnionych i żyjących z HIV, AIDS, HCV, HBV.

EKO „Szkoła Życia” prowadzi również szeroko rozumianą działalność ekologiczną polegającą m.in. na prowadzeniu ekologicznego gospodarstwa, co również stanowi element terapeutyczny dla osób przebywających w Ośrodku.

2.5. Analiza SWOT

Jedną z najbardziej użytecznych metod służących do określania priorytetów rozwojowych jest analiza SWOT. Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów: Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu). Analiza SWOT jest skuteczną metodą identyfikacji słabych i silnych stron organizacji oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed organizacją. Analizę tę można z powodzeniem zastosować do dowolnego przedsięwzięcia, włącznie z programowaniem strategicznym. Wnikliwe opracowanie SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Przy właściwym opracowaniu stanowi punkt wyjściowy dla określania celów strategicznych oraz projektów socjalnych.

Analiza SWOT została przygotowana w oparciu o poniższe czynniki:

- uwarunkowania wewnętrzne stanowiące mocne strony polityki społecznej, które należy wykorzystać sprzyjając będą jej wzmocnieniu – **siły**,
- uwarunkowania wewnętrzne stanowiące słabe strony polityki społecznej, które nie wyeliminowane będą ją osłabiać – **słabości**,
- uwarunkowania zewnętrzne, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale mogą być traktowane jako szanse i przy odpowiednio podjętych działaniach, wykorzystane jako czynniki sprzyjające rozwiązywaniu problemów społecznych – **szanse**,
- uwarunkowania zewnętrzne, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale które mogą stanowić zagrożenie dla rozwiązywania problemów społecznych – **zagrożenia**.

2.5.1. Analizowany obszar – rodzina

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Opracowany Gminny Program Wspierania Rodziny ✓ Potencjał jednostek pomocy społecznej i instytucji współdziałających w zakresie pomocy osobom i rodzinom zagrożonym wykluczeniem społecznym ✓ Wsparcie rodzin dysfunkcyjnych ✓ Oferta asystentury rodziny ✓ Interdyscyplinarność działań ✓ Infrastruktura rekreacyjno-sportowa ✓ Infrastruktura kulturalna i biblioteczna ✓ Wysoka aktywność w pozyskiwaniu środków pozabudżetowych ✓ Wspieranie przez samorząd organizacji pozarządowych i nieformalnych grup działających dla dzieci i młodzieży ✓ Odpowiednie warunki do prowadzenia skutecznej pracy socjalnej ✓ Dostęp do placówek oświatowych ✓ Wypłaty świadczeń rodzinnych, wychowawczych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Niedostateczna liczba specjalistów pracujących z dziećmi i młodzieżą oraz rodziną ➤ Niedostateczna ilość lokali socjalnych i brak mieszkań w ramach interwencji kryzysowej ➤ Niedostateczne formy zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży ➤ Ograniczona działalność w zakresie upowszechniania idei wolontariatu wśród dzieci i młodzieży ➤ Brak zintegrowanych działań na rzecz rodziny, niedostateczna współpraca między instytucjami i osobami
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Budowanie zintegrowanego systemu wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ✓ Budowanie lokalnych systemów wsparcia dla dzieci opuszczających różne formy pieczy zastępczej ✓ Prowadzenie procedury Niebieskiej Karty ✓ Akceptacja społeczeństwa dla działań na rzecz przeciwdziałania przemocy ✓ Wzrost świadomości społecznej na temat zagrożeń społecznych 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wysokie koszty zatrudniania wykwalifikowanych pracowników oraz specjalistów do pracy z rodziną ➤ Występowanie zagrożeń funkcjonowania rodziny: uzależnienia, rozpad więzi, przemoc, bezrobocie, eurosieroctwo ➤ Ukrywanie zjawiska przemocy domowej i rówieśniczej ➤ Niewystarczająca opieka medyczna w szkołach ➤ Brak środków finansowych do realizacji programów profilaktycznych

2.5.2. Analizowany obszar – bezrobocie

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Istnienie na terenie gminy dużych zakładów pracy oferujących stabilność zatrudnienia ✓ Wzrost znaczenia wykształcenia jako wartości ✓ Realizowanie wspólnie z Powiatowym Urzędem Pracy oraz Inkubatorem Przedsiębiorczości w Cierzniach programów dla osób bezrobotnych 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Występowanie bezrobocia długotrwałego ➤ Niski poziom wykształcenia osób długotrwanie bezrobotnych ➤ Występowanie bezrobocia dziedzicznego ➤ Lokalizacja gminy oddalona od większych ośrodków miejskich, brak połączeń komunikacyjnych
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Spadek bezrobocia w gminie ✓ Współpraca władz lokalnych z partnerami społecznymi w ramach rozwiązywania problemów osób bezrobotnych i długotrwanie bezrobotnych 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wzrost bezrobocia długotrwałego i dziedzicznego ➤ Bierność zawodowa ➤ System pomocy społecznej sprzyjający kształtowaniu pasywnych postaw wobec poszukiwania pracy ➤ Rozwój szarej strefy zatrudnienia ➤ Utrudniony dostęp do kształcenia ustawicznego na obszarach wiejskich

2.5.3. Analizowany obszar – osoby niepełnosprawne

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Wzrost świadomości osób niepełnosprawnych i ich rodzin ✓ Oferta Środowiskowego Domu Samopomocy w Przechlewie ✓ Specjalistyczne usługi opiekuńcze m.in. dla dzieci ✓ Dostęp dzieci i młodzieży niepełnosprawnej do edukacji oraz możliwość przewozu tych osób do szkół i placówek ✓ Dostęp do lekarza pierwszego kontaktu ✓ Dostęp do przychodni rehabilitacyjnej ✓ Działalność Gminnego Koła Polskiego Stowarzyszenia Diabetyków 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Brak organizacji pozarządowych funkcjonujących w sferze niepełnosprawności ➤ Nierównomierna i niewystarczająca oferta pomocy osobom niepełnosprawnym ➤ Istnienie barier utrudniających pełen udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym ➤ Niechęć osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin do aktywności społecznej
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych ✓ Prowadzenie edukacji o rozumieniu potrzeb osób niepełnosprawnych ✓ Dostęp młodzieży niepełnosprawnej do szkolnictwa 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Niesprzyjająca pomocy osobom niepełnosprawnym sytuacja ekonomiczno-gospodarcza kraju ➤ Ograniczona liczba ofert pracy dla osób niepełnosprawnych ➤ Wzrost zapotrzebowania na wykonywanie specjalistycznych usług opiekuńczych i brak możliwości zapewnienia wyspecjalizowanej kadry ➤ Brak środków finansowych na likwidację barier architektonicznych

2.5.4. Analizowany obszar – osoby starsze

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dostateczny dostęp osób starszych do jednostek organizacyjnych pomocy społecznej ✓ Trwałość modelu rodziny wielopokoleniowej ✓ Dostęp do lekarza pierwszego kontaktu ✓ Dostęp do przychodni rehabilitacyjnej ✓ Działalność Rejonowego Oddziału Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Przechlewie 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Słaby dostęp do lekarzy specjalistów ➤ Brak chęci na zmianę stylu życia ➤ Brak profesjonalnie przygotowanej kadry w świadczeniu pomocy osobom starszym
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dokładne rozpoznanie potrzeb osób starszych ✓ Możliwość organizowania festynów, imprez oraz wycieczek dla seniorów ✓ Planowane utworzenie klubu seniora jako odpowiedź na potrzeby osób starszych 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Starzejące się społeczeństwo ➤ Brak szkoleń kadry realizującej pomoc osobom starszym ➤ Ograniczona działalność w zakresie uwrażliwiania systemu oświaty na problem osób starszych ➤ Wzrost liczby osób samotnych ➤ Wzrost liczby osób wymagających opieki całodobowej ➤ Wysokie koszty utrzymania osób w placówkach opieki całodobowej

2.5.5. Analizowany obszar – osoby uzależnione

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ✓ Działalność Ośrodka Readaptacji Stowarzyszenia Solidarni „Plus” EKO „Szkola Życia” w Wandzinie ✓ Działalność Klubu AA Feniks ✓ Stałe środki finansowe na działania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom ✓ Dobra współpraca z lekarzem podstawowej opieki zdrowotnej ✓ Dostęp do pomocy psychologicznej, terapeutycznej i prawnej w punkcie konsultacyjnym 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Brak świetlic socjoterapeutycznych na terenie gminy ➤ Niedostateczna liczba odpowiednio przygotowanej kadry do pracy z osobami uzależnionymi ➤ Brak gminnych programów readaptacji społecznej i zawodowej
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Traktowanie uzależnień jako problemu społecznego ✓ Istnienie odpowiednich ośrodków leczenia uzależnień na terenie gminy oraz powiatu ✓ Współpraca z podmiotami działającymi na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Konieczność dobrowolnych deklaracji poddania się leczeniu ➤ Brak systemu wsparcia dla osób i rodzin wymagających specjalistycznej pomocy ➤ Niska skuteczność i efektywność działań podejmowanych na rzecz osób uzależnionych ➤ Długi czas oczekiwania na leczenie stacjonarne

2.5.6. Analizowany obszar – przemoc

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy ✓ Praca Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych ✓ Wysoki poziom bezpieczeństwa w gminie ✓ Wzrost świadomości społecznej w zakresie przemocy 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Niedostateczna liczba specjalistów, szczególnie psychologów i terapeutów ➤ Brak narzędzi prawnych do efektywnego egzekwowania planów pomocy osobom i rodzinom w przemocy ➤ Brak możliwości odizolowania osoby agresywnej od pozostałych członków rodziny ➤ Deficyt placówek resocjalizacyjnych dla nieletnich ➤ Deficyt domów dla samotnych matek ➤ Brak programów korekcyjno-educacyjnych dla sprawców przemocy
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Realizacja zadań wynikających z przyjętego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wzrost agresywnych zachowań w rodzinach i wśród młodzieży ➤ Ukrywanie zjawiska przemocy domowej i rówieśniczej ➤ Niedocenianie pracy osób pracujących w zespole interdyscyplinarnym i grupach roboczych

2.3.7. Wnioski i prognozy zmian

Diagnoza zjawisk i problemów społecznych, a także zasobów środowiska lokalnego, która została przeprowadzona na potrzeby opracowania niniejszej Strategii stanowi podstawę do sformułowania celów strategicznych.

Głównym celem – misją Strategii – będzie tworzenie zintegrowanego systemu wsparcia społecznego, sprzyjającego wzrostowi spójności społecznej oraz podnoszeniu jakości życia mieszkańców Gminy Przechlewo.

Wśród szczegółowych celów strategicznych znajdują się następujące kwestie:

- rozwój aktywności oraz odpowiedzialności obywatelskiej,
- stworzenie zintegrowanego systemu wzmacniania prawidłowego funkcjonowania rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży,
- przeciwdziałanie ubóstwu oraz wykluczeniu społecznemu,
- wzmacnianie systemu wsparcia równych szans dla osób z niepełnosprawnością,
- poprawa jakości i poziomu życia osób starszych,
- poprawa stanu bezpieczeństwa mieszkańców gminy.

Rodzina jest podstawowym środowiskiem funkcjonowania swoich członków, w tym rozwoju dzieci. Stanowi ona środowisko, w którym dziecko uczy się i przygotowuje do samodzielnego życia. Analiza problemów społecznych w gminie pokazała, że wskazanym jest wszechstronne wspieranie rodzin polegające na wzmacnianiu funkcji edukacyjnej, kulturowej i rekreacyjnej rodziny.

Należy podejmować zdecydowane i zintegrowane działania na rzecz wspierania trwałości rodziny. Wsparcia wymagają zwłaszcza rodziny przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W sytuacji kryzysowej, w której się znalazły winno wspierać się je między innymi w formie pracy socjalnej oraz usług asystenta rodziny.

Analiza problemów społecznych wykazała, że takie zjawiska jak ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, jak również uzależnienia i przemoc są ważnymi elementami determinującymi sytuację socjalną rodzin. Realizowana w tych rodzinach praca socjalna może przyczynić się do wzrostu ich samodzielności w rozwiązywaniu własnych problemów życiowych. Dlatego tak istotne jest inwestowanie w kształcenie i rozwój pracowników służb socjalnych, którzy stykając się z wielorakimi sytuacjami w środowisku winni być wszechstronnie przygotowani. Nowe formy pracy socjalnej stawiają przed pracownikami

socjalnymi oraz asystentami rodziny coraz bardziej zróżnicowane wymagania. Umiejętność dobrego zdiagnozowania sytuacji klientów, zaplanowania oraz zrealizowania adekwatnych działań jest zależna od posiadania wiedzy z wielu dziedzin nauki. Rozwój aktywności oraz odpowiedzialności obywatelskiej między innymi poprzez profesjonalizację pomocy społecznej powinien stanowić jeden z głównych celów strategii.

Na szczególną uwagę zasługuje sytuacja osób niepełnosprawnych, dlatego kluczowe jest wzmocnienie systemu wsparcia równych szans dla osób z niepełnosprawnością. Należy wspomagać funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej oraz podejmować działania zmierzające do ograniczenia skutków niepełnosprawności. Istotne jest podejmowanie działań obejmujących rozwój środowiskowych form pomocy dla osób niepełnosprawnych oraz działań polegających na udzielaniu pomocy rodzinom, w których żyją osoby niepełnosprawne.

Promować należy także potencjał zawodowy osób niepełnosprawnych. W wielu przypadkach umożliwienie osobie niepełnosprawnej zdobycia nowych kwalifikacji ułatwi jej powrót na rynek pracy i pozwoli na uzyskanie niezależności finansowej.

W obliczu globalnej tendencji starzenia się społeczeństwa wskazanym jest planowanie systemu wsparcia dla osób starszych. Organizacja systemu wsparcia dla osób starszych powinna uwzględniać zachowanie dotychczasowego środowiska życiowego, ponieważ wyrwanie z niego powoduje poczucie wyłączenia, samotności i utraty poczucia bezpieczeństwa, które są bardzo ważne szczególnie w okresie starości. Należy dążyć do zachowania i wzmocnienia więzi rodzinnych i sąsiedzkich osób starszych.

Działania w tym obszarze powinny koncentrować się przede wszystkim na rozwoju usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, świadczonych w miejscu zamieszkania. Wsparcie w czynnościach samoobsługowych i załatwianiu sprawy bytowych jest istotne nie tylko w przypadku osób sędziwych, stanowiących samodzielne gospodarstwa domowe. Konieczność sprawowania opieki nad człowiekiem starszym stanowi wyzwanie również dla członków rodziny, dlatego niezwykle istotne jest udzielanie wsparcia rodzinom, w których przebywają osoby starsze, w tym przewlekłe chore.

Bardzo ważne jest również włączanie osób starszych do działań na rzecz społeczności lokalnej, na przykład poprzez tworzenie dziennych form wsparcia w formie dziennego domu seniora. Należy również wspierać działania na rzecz rozwoju oferty edukacyjnej dla osób starszych.

Realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przechlewie przy współpracy z Bankiem Żywności w Chojnicach Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa

2014-2020 polegający na udzielaniu wsparcia w formie produktów żywnościowych oraz działań towarzyszących jest dużym wzmocnieniem wszystkich adresatów Strategii. Bardzo ważne jest zatem kontynuowanie tej współpracy w następnych latach.

W świetle przeprowadzonych analiz kluczowymi działaniami powinny być również profilaktyka oraz rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Działania te powinny koncentrować się zarówno na niwelowaniu czynników ryzyka zachowań szkodliwych oraz na wzmacnianiu tego, co przed nimi chroni. Bezpieczna rodzina z silnymi więziami międzypokoleniowymi, identyfikacja ze społecznością lokalną oraz szerokie i rozwijane zainteresowania są najistotniejszymi czynnikami chroniącymi przed zjawiskami patologii.

Prognozowanie kierunków zmian w zakresie problemów społecznych jest bardzo trudne z uwagi na fakt, że niektóre z tych problemów np. bezrobocie czy ubóstwo w dużej mierze zależą od czynników zewnętrznych krajowych, a nawet światowych. Inne często występują razem – np. niepełnosprawność lub bezrobocie często są główną przyczyną ubóstwa i występowania uzależnień.

Mając na uwadze powyższe, uzyskane w poszczególnych latach wyniki badań statystycznych dotyczących występowania na terenie Gminy Przechlewo poszczególnych problemów społecznych mogą być ze sobą nieporównywalne. Pomimo faktu, że nie zawsze do końca możliwe jest wyeliminowanie wielu negatywnych zjawisk, należy poszukiwać nowych metod radzenia sobie z nimi i rozwijać różnego typu usługi o charakterze wspierającym, pomocowym czy edukacyjnym. Przy ich realizacji wskazane jest podejmowanie szerokiej współpracy instytucji i organizacji działających na terenie Gminy Przechlewo.

III. Program Gminnej Strategii

3.1. Cel główny – misja

Tworzenie zintegrowanego systemu wsparcia społecznego, sprzyjającego wzrostowi spójności społecznej oraz podnoszeniu jakości życia mieszkańców Gminy Przechlewo.

3.2. Cele strategiczne

Cel strategiczny 1.

Rozwój aktywności oraz odpowiedzialności obywatelskiej.

Cele operacyjne:

1. Profesjonalizacja pomocy społecznej.
2. Rozszerzanie współpracy pomiędzy grupami społecznymi i organizacjami pozarządowymi a instytucjami rządowymi i samorządowymi.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1:

1. Systematyczna diagnoza i monitoring istniejących problemów społecznych.
2. Systematyczne wzmacnianie kadr Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej poprzez dokształcanie i utrzymanie odpowiedniej liczby pracowników socjalnych oraz pracowników administracyjnych.
3. Doskonalenie systemu informacyjnego nt. możliwości udzielania pomocy społecznej i wsparcia mieszkańców gminy, m.in. poprzez stronę internetową GOPS-u.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2:

1. Wspomaganie inicjatyw społecznych i inspirowanie rozwoju idei samopomocy.
2. Realizacja zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych w gminie w jak najszerszym zakresie przez organizacje społeczne, kościół katolicki, fundacje, stowarzyszenia, pracodawców, osoby fizyczne i prywatne.
3. Wspieranie organizacyjne i lokalowe powstających i istniejących organizacji pozarządowych oraz świadczenie poradnictwa dla organizacji pozarządowych w zakresie pozyskiwania grantów i dotacji, środków finansowych z innych źródeł niż samorządowe.
4. Promowanie idei wolontariatu i pozyskiwania wolontariuszy do współpracy w realizowaniu zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Gminy, Urząd Gminy, jednostki organizacyjne samorządu gminnego, w tym jednostki organizacyjne pomocy społecznej, organizacje pozarządowe.

Cel strategiczny 2.

Stworzenie zintegrowanego systemu wzmacniania prawidłowego funkcjonowania rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży.

Cele operacyjne:

1. Wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu.
2. Zapewnienie rodzinom bezpieczeństwa socjalnego.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1:

1. Diagnozowanie zagrożeń i problemów rodziny.
2. Wzmacnianie działań zapobiegających dezintegracji rodzin, m.in. poprzez rozwój pracy socjalnej oraz usług asystenta rodziny.
3. Systematyczna współpraca z wymiarem sprawiedliwości właściwym ze względu na położenie gminy, w szczególności sądem rodzinnym oraz kuratorami sądowymi dla dzieci i młodzieży.
4. Systematyczne współdziałanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół, a w szczególności przeciwdziałanie pojawiającym się patologiom.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2:

1. Wspieranie finansowe oraz pozafinansowe rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.
2. Kontynuowanie dożywiania dzieci i młodzieży, szczególnie z rodzin ubogich, zagrożonych wykluczeniem społecznym i marginalizacją.
3. Udział w Programie Operacyjnym Pomoc Żywnościowa.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Gminy, Urząd Gminy, jednostki organizacyjne samorządu gminnego, w tym jednostki organizacyjne pomocy społecznej, placówki oświatowe.

Wskaźniki:

- Liczba sprawozdań, analiz;

- Liczba rodzin objętych pomocą społeczną;
- Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych;
- Liczba rodzin i osób objętych pracą socjalną;
- Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny;
- Liczba dzieci objętych opieką i wychowaniem w pieczy zastępczej;
- Liczba rodzin objętych wsparciem z Programu Operacyjnego Program Żywnościowy.

Cel strategiczny 3.

Przeciwdziałanie ubóstwu oraz wykluczeniu społecznemu.

Cele operacyjne:

1. Prowadzenie i wspieranie działań w stosunku do grup marginalizowanych oraz dotkniętych problemem ubóstwa.
2. Wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy, w tym szczególnie bezrobotnych długotrwale i kobiet.
3. Pomoc osobom zagrożonym bezdomnością.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1:

1. Zmniejszanie skutków ubóstwa i bezrobocia poprzez systematyczną pomoc finansową i rzeczową realizowaną przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.
2. Wprowadzanie nowoczesnych form pracy socjalnej, w tym poprzez podnoszenie poziomu kompetencji zawodowych pracowników pomocy społecznej.
3. Integrowanie oraz inicjowanie działań różnych podmiotów w zakresie wzmacniania wsparcia osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym w związku z problemem ubóstwa.
4. Realizowanie działań służących adaptacji społecznej osób opuszczających zakłady karne oraz areszty śledcze.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2:

1. Objęcie pracą socjalną osób marginalizowanych, w tym bezrobotnych (ze szczególnym uwzględnieniem bezrobotnych kobiet), aby zachęcać je do systematycznego poszukiwania zatrudnienia.
2. Podejmowanie ścisłej współpracy na rzecz osób bezrobotnych z Powiatowym Urzędem Pracy i innymi instytucjami rynku pracy oraz organizacjami pozarządowymi.
3. Współdziałanie w programach realizowanych przez instytucje integracji i pomocy społecznej oraz rynku pracy.
4. Bieżący monitoring ofert programowych i ewentualne opracowanie projektów mających na celu rozwiązywanie problemu bezrobocia.
5. Rozwiązywanie w rodzinach dotkniętych bezrobociem problemów współistniejących (uzależnienia, utrata nawyków związanych z pełnieniem roli zawodowej).

Kierunki działań do celu operacyjnego 3:

1. Wsparcie osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych poprzez: pracę socjalną, polegająca m.in. na poradnictwie w zakresie możliwości pomocy w opłacie czynszu celem zapobieżenia eksmisji i bezdomności, informowaniu o zamianie mieszkań.
2. Zapewnienie schronienia dla osób pozbawionych mieszkania.
3. Działania osłonowe na rzecz osób bezdomnych: m.in. pomoc materialna, rzeczowa, medyczna, poradnictwo specjalistyczne, opracowywanie i realizowanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Gminy, Urząd Gminy, jednostki organizacyjne samorządu gminnego, w tym jednostki organizacyjne pomocy społecznej, PUP.

Wskaźniki:

- Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w związku z ubóstwem;
- Liczba osób bezrobotnych i członków ich rodzin objętych świadczeniami z pomocy społecznej;
- Liczba osób bezrobotnych korzystających ze wsparcia doradcy zawodowego;
- Liczba osób bezdomnych;
- Kwota wydatków na świadczenia z pomocy społecznej;
- Liczba osób objętych pracą socjalną;
- Liczba pracowników podnoszących kompetencje zawodowe.

Cel strategiczny 4.

Wzmacnianie systemu wsparcia równych szans dla osób z niepełnosprawnością.

Cele operacyjne:

1. Pomoc osobom z niepełnosprawnością w funkcjonowaniu w społeczności lokalnej.
2. Podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2:

1. Diagnozowanie potrzeb osób z niepełnosprawnością.
2. Rozwijanie usług opiekuńczych w tym specjalistycznych na rzecz osób z niepełnosprawnością.
3. Rozwijanie dziennych form wsparcia dla osób niepełnosprawnych.
4. Udzielanie pomocy rodzicom, w których żyją osoby dorosłe oraz dzieci z niepełnosprawnością
5. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie:
 - likwidacji barier architektonicznych, w szczególności w obiektach użyteczności publicznej,
 - aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.
7. Współpraca ze Środowiskowym Domem Samopomocy w zakresie wzmacniania jego działalności w środowisku lokalnym.
8. Promowanie zatrudnienia osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy.
9. Udzielanie informacji na temat praw osób z niepełnosprawnością oraz możliwości świadczenia pomocy na ich rzecz.
10. Wspieranie i rozszerzanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Gminy, Urząd Gminy, jednostki organizacyjne samorządu gminnego, w tym jednostki organizacyjne pomocy społecznej, PCPR, PUP, Eko „Szkoła Życia” w Wandzinie, organizacje pozarządowe.

Wskaźniki:

- Liczba osób niepełnosprawnych objętych pomocą społeczną z tytułu niepełnosprawności;
- Liczba osób niepełnosprawnych objętych usługami opiekuńczymi;
- Liczba osób i rodzin objętych pomocą w związku z opieką nad osobą niepełnosprawną;
- Liczba osób niepełnosprawnych biorących udział w projektach zmierzających do ich aktywizacji społecznej i zawodowej;
- Kwoty wydatkowane na wsparcie osób niepełnosprawnych (świadczenia rodzinne, świadczenia z pomocy społecznej).

Cel strategiczny 5.

Poprawa jakości i poziomu życia osób starszych.

Cele operacyjne:

1. Wspieranie funkcjonowania osób starszych w życiu społecznym.
2. Rozwój usług społecznych dla osób starszych.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2:

1. Wspieranie osób starszych w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych oraz w zakresie uzyskiwania przysługujących im ulg i uprawnień.
2. Wspieranie rozwoju usług opiekuńczych w tym specjalistycznych na rzecz osób starszych.
3. Udzielanie wsparcia rodzinom, w których przebywają osoby starsze, w tym przewlekle chore.
4. Rozwijanie dziennych form wsparcia dla osób starszych.
5. Tworzenie warunków sprzyjających budowaniu poczucia bezpieczeństwa osób starszych.
6. Włączanie osób starszych do działań na rzecz społeczności lokalnej.
7. Wspieranie działań na rzecz rozwoju oferty edukacyjnej dla osób starszych.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Gminy, Urząd Gminy, jednostki organizacyjne samorządu gminnego, w tym jednostki organizacyjne pomocy społecznej.

Wskaźniki:

- Liczba osób starszych objętych pomocą społeczną;
- Liczba osób starszych objętych usługami opiekuńczymi;
- Liczba osób i rodzin objętych pomocą w związku z opieką nad osobą starszą;
- Liczba ośrodków wsparcia dziennego w gminie.

Cel strategiczny 6.

Poprawa stanu bezpieczeństwa mieszkańców gminy.

Cele operacyjne:

1. Zapobieganie patologiom społecznym.
2. Minimalizowanie negatywnych skutków podlegania wpływom patologii społecznych.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1:

1. Ochrona osób i rodzin przed zjawiskami dezorganizacji i patologii społecznych.
2. Podejmowanie współpracy ze służbami publicznymi w zakresie eliminowania niepożądanych zjawisk społecznych i zachowań szkodliwych.
3. Wspieranie działalności profilaktyczno-edukacyjnej na temat zachowań ryzykownych, w tym uzależnień oraz przemocy;
4. Podejmowanie działań zapobiegających krzywdzeniu i wykorzystywaniu dzieci.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2:

1. Rozwijanie pomocy dla osób uzależnionych od alkoholu na polu terapeutycznym oraz rehabilitacyjnym.
2. Udzielanie rodzinom z problemem alkoholowym pomocy psychologicznej i prawnej.
3. Monitoring bezpieczeństwa w rodzinach obciążonych problemem przemocy.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Gminy, Urząd Gminy, jednostki organizacyjne samorządu gminnego, w tym jednostki organizacyjne pomocy społecznej, Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, Policja.

Wskaźniki:

- Liczba rodzin i osób objętych pomocą w związku z występowaniem przemocy;
- Liczba rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień;
- Liczba uczestników działań profilaktyczno-edukacyjnych;
- Liczba sprawców przemocy, którzy ukończyli program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie;
- Liczba założonych Niebieskich Kart.

3.3. Zakładane rezultaty realizacji Strategii

Zakładane rezultaty realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Przechlewo na lata 2021-2030 przedstawiają się następująco:

- ✓ Skuteczna współpraca na rzecz rozwiązywania problemów społecznych oraz efektywna wymiana informacji pomiędzy poszczególnymi instytucjami pomocowymi.
- ✓ Interdyscyplinarne rozwiązywanie problemów społecznych.
- ✓ Łatwiejszy dostęp mieszkańców do informacji o ofercie wsparcia i możliwości uzyskania pomocy w poszczególnych instytucjach pomocowych.
- ✓ Zwiększenie efektywności rozwiązywania kwestii społecznych determinowanych zaburzeniami w funkcjonowaniu osób i rodzin.
- ✓ Podniesienie poziomu aktywności społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- ✓ Ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego osób niepełnosprawnych.
- ✓ Ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego osób starszych.

3.4. Źródła i ramy finansowe działań przewidzianych do realizacji

Jednym z warunków realizacji celów zawartych w każdej strategii jest jej finansowanie. Zakłada się, że ramy finansowe Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Przechlewo obejmują lata 2021-2030, gdyż w tym okresie będą realizowane w sposób ciągły szczegółowe cele operacyjne.

Przewiduje się, że realizacja proponowanych celów i działań nastąpi przy wykorzystaniu poniżej wskazanych źródeł finansowania:

- środki własne pochodzące z budżetu Gminy Przechlewo,
- środki przekazane Gminie Przechlewo z budżetu państwa (dotacje),
- środki funduszy krajowych (PFRON),
- projekty systemowe i konkursowe w ramach środków z budżetu państwa oraz Unii Europejskiej,
- środki pochodzące z funduszu pomocowych Unii Europejskiej (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny).

3.5. Monitoring i ewaluacja

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działań w przypadku istotnych zmian społecznych, np. poprzez nowelizację regulacji prawnych. Całościowa ocena wymaga odpowiedzi na pytania o zgodność ocenianej polityki z przyjętymi wartościami i zasadami.

Monitoring ma na celu uzyskanie informacji na temat realizacji planowanych działań w zakresie ich czasu realizacji, założeń, źródeł finansowania oraz przełożenia na osiągnięcie rezultatów.

Prowadzony monitoring zmieniających się potrzeb oraz problemów społecznych umożliwi dostosowanie usług publicznych do zmieniających się okoliczności. Ustala się, że nad całością przebiegu procesu monitorowania oraz ewaluacji osiągniętych rezultatów Strategii czuwać będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przechlewie.

Jednym z narzędzi procesu monitorowania Strategii będzie – każdego roku przedkładana Radzie Gminy w Przechlewie – ocena zasobów pomocy społecznej, która jest przygotowywana w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej. Monitorowane będą również określone wskaźniki realizacji działań przypisane każdemu z wyznaczonych celów strategicznych. Istotnym narzędziem monitoringu będzie również analiza sprawozdań rzeczowo-finansowych oraz sprawozdań z efektów pracy innych podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii.

Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji, czy osiągnięto zakładane rezultaty oraz czy pozwoliły one i w jaki stopniu na realizację celów Strategii. Do najważniejszych celów ewaluacji należą: doskonalenie działań podejmowanych w Strategii, informacja o efektach jej wdrażania, wzrost jakości Strategii oraz pogłębienie odpowiedzialności za wdrażanie Strategii wśród wszystkich zainteresowanych jej funkcjonowaniem i efektami.

Ewaluacja będzie prowadzona według kryterium adekwatności, trwałości oraz użyteczności. Zebrane informacje w ramach monitoringu oraz ewaluacji odpowiedzą na pytanie, czy i do jakiego stopnia cele Strategii są odpowiednie do zmieniających się potrzeb i priorytetów na terenie Gminy Przechlewo.

3.6. Podsumowanie

Zapisy zawarte w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Przechlewo na lata 2021-2030 będą realizowane w ramach kierunków poszczególnych działań, w zależności od posiadanych przez samorząd i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.

Inne dokumenty programowe w zakresie lokalnej polityki społecznej powinny być zgodne z wytyczonymi w niniejszym dokumencie celami strategicznymi oraz kierunkami działań. Powinny je również rozwijać i uszczegóławiać. Odnosi się to zarówno do programów przyjmowanych przez organy samorządu corocznie, jak i dokumentów wieloletnich, m.in. do Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Programu Przeciwdziałania Narkomanii, Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych czy systemowych programów związanych z opieką nad dzieckiem i rodziną.

Opracowanie niniejszej Strategii ma posłużyć lepszej, bardziej skutecznej i efektywniejszej realizacji działań na rzecz społeczności lokalnej w Gminie Przechlewo.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
mgr Leszek Łozowicki

Opracowanie:

D.G.

J.K.